

ERICH KÄSTNER: EMIL ÉS A DETEKTÍVEK

Szkennelte, javította: Schivampl Ildikó; 2001.

Tördelte: Dr. Kiss István; 2001.

TARTALOM

A mese még nem kezdődik el

I. fejezet

Emil segít fejet mosni

II. fejezet

Jeschke, a rendőr őrmester
nem szólal meg

III. fejezet

Úton Berlin felé

IV. fejezet

Egy álom, amelyben sokat
futkosnak

V. fejezet

Hol száll ki Emil?

VI. fejezet

A 177-es villamos

VII. fejezet

Nagy izgalom a Schumann
utcában

VIII. fejezet

A látóhatáron feltűnik a
dudás gyerek

IX. fejezet

A detektívek gyűlése

X. fejezet

Üldözés taxin

XI. fejezet

Kém lopózik a szállodába

XII. fejezet

Egy liftesgyerek, zöld
egyenruhában

XIII. fejezet

A tolvaj díszkíséretben
részesül

XIV. fejezet

Mire jó a gombostű?

XV. fejezet

Emil a főkapitányságon?

XVI. fejezet

A felügyelő újra jelentkezik

XVII. fejezet

Tischbeinné nagyon izgatott

XIII. fejezet

Van-e a történetnek tanulsága?

A MESE MÉG NEM KEZDŐDIK EL

Nektek nyugodtan megmondhatom: ez a dolog Emillel teljesen

váratlanul ért. Tulajdonképp egészen más könyvet akartam írni. Olyan könyvet, amelyben a tigriseknek rémületükben a foguk is vacog, a datolyapálmák kókuszdiói pedig lúdbőrösök az iszonyattól. Szerepelt volna továbbá egy petrezselyem nevezetű, fekete-fehér kockás kis kannibál lány, aki átúszta a Nagy- vagy Csendes-óceánt, hogy Amerikában, a Drinkwater-cégnél egy fogkefét vásároljon. A kis kannibál lánynak természetesen csak a keresztnéve lett volna Petrezselyem.

Egyszóval egy igazi, déltengeri regényt akartam írni.

Tudniillik egy pofaszakállas úriember egyszer azt mondta nekem, hogy ti, gyerekek, az ilyesmit olvassátok a legszívesebben. Az első három fejezetet már tető alá is hoztam. Hollócsont, a nagy főnök, akit egyébként Gyorspostának is neveztek, épp elkattintotta forró sült almával töltött bugylibicskájának biztonsági zárát, szeméhez emelte fegyverét, hidegvérűen célzott, s amilyen gyorsan csak tudott, háromszázkilencvenhétig számolt...

S egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy nem tudtam, hány

lába van a cethalnak. Lefeküdtem a padlóra, mert ott tudok a legjobban gondolkodni, és gondolkodni kezdtem. De ezúttal ez sem segített. Megnéztem a lexikont. Természetesen a megfelelő kötetet, de egy árva szót sem találtam róla. Holott okvetlen bizonyosságot kellett szereznem a dologban, ha tovább akartam írni a regényt. Egészen pontosan tudnom kellett, hogy hány lába van a cethalnak.

Mert mi történik, ha ebben a pillanatban a cethal egy nem létező lábával lép ki az őserdőből? Hollócsont, a nagyfőnök, akit egyébként Gyorspostának is hívnak, sosem találta volna el. S ha nem találja el a forró sült almával a cethalat, a Petrezselyem nevű, fekete-fehér kockás kis kannibál lány soha életében nem találkozik Lehman nénivel, az aranyosónővel. S ha Petrezselyem nem találkozik Lehman nénivel, soha életében nem kapja meg azt az értékes utalványt, amelyet Amerikában a Drinkwater-cégnél fel kell mutatni, ha az ember ingyen akar hozzájutni egy vadonatúj fogkeféhez. S akkor...

Déltengeri regényem tehát úgyszólván zátonyra futott a cethal lábán. Pedig mekkora örömmel készülődtem rá! Remélem, ezt ti is megértitek. Szörnyen sajnáltam a dolgot. Fiedelbogen kisasszony pedig majd elsírta magát, amikor megmondtam neki. De mégsem sírt, mert épp vacsorára kellett terítenie, tehát későbbre halasztotta a sírást. Később pedig elfeledkezett róla. Ilyenek a nők!

A könyvnek "Petrezselyem az őserdőben" lett volna a címe. Elsőrangú cím, nem igaz? És íme most az első három fejezet az íróasztalom egyik lába alatt hever, hogy az asztal ne billegjen. De hát ez a dolga egy regénynek, amely a déli tengereken játszódik?

Nietenführ, a fizetőpincér, akivel néha eltársalgunk munkáimról, néhány nap múlva megkérdezte, hogy jártam-e már ott lenn.

- Hol lenn? - kérdeztem.

- Hát ott lenn a Déli-tengeren meg Ausztráliában meg Szumátrán meg Borneón és így tovább.

- Még nem jártam - mondtam. - Miért kérdi?

- Mert az ember csak olyasmiről írjon, amit maga is látott - így szólt a felelet.

- De engedelmet, kedves jó Nietenführ úr.

- Ez világos, mint a vakablak - mondta ő. - Neugebaueréknak volt egyszer egy háztartási alkalmazottjuk... tudja, ők is idejárnak hozzám... egyszóval volt egy háztartási alkalmazottjuk, aki nem tudta, hogyan kell libát sütni.

Karácsonykor pedig az történt, hogy estére Neugebauer né vetett egy libát, s mialatt ő a városban járt, a háztartási alkalmazott megsütötte. Mondhatom, nagy meglepetés volt! A háztartási alkalmazott a libát úgy, ahogy azt a piacon megvették, tollastul be rakta a sütőbe, nem kopasztotta meg, nem perzselte le, nem belezte ki. Megsúghatom magának, irtózatos lett.

- Hát aztán? - mondtam én. - Csak nem akarja azt állítani, hogy a libasütés meg a könyvírás egy és ugyanaz a dolog. Már ne

vegye rossz néven, kedves Nietenführ úr, de most gyorsan kacagnom kell.

Megvárta, amíg befejeztem a kacajt. Igaz, nem volt hosszú.

Aztán azt mondta:

- A maga Déli-tengere a korallzátonyokkal s az emberevők minden pereputtyával együtt, az a maga libája. A regény pedig, amelyben meg akarja sütni a Nagy- vagy Csendes-óceánt meg Petrezselymet meg a tigriseket, az a maga sütője. S ha nem tudja, hogy az ember hogy süti meg az ilyesmit, akkor abból bődületes bűz lesz. Csakúgy, mint Neugebauerék konyhájában.

- De hiszen így dolgozik minden író! - kiáltottam.

- Jó étvágyat!

Ezen egy ideig eltűnődtem. Aztán újra nekikezdtem a társalgásnak.

- Nietenführ úr, ismeri Schillert?

- Schillert? Azt a Schillert, aki csapos az Erdei Borozóban?

- Dehogyan azt! - mondom én. - Hanem Schillert, a költőt, aki száz évvel ezelőtt vagy egy tucat darabot írt.

- Vagy úgy! A Schillert! Akinek annyi szobra van!

- Azt... azt. Az írt egy darabot, amely Svájcban játszódik, s úgy hívják, hogy Tell Vilmos. Az én időmben az iskolában dolgozatokat írtunk róla.

- Mi is - mondja Nietenführ. - A Tell Vilmost ismerem. Óriási dráma, igaz? Óriási, azt meg kell hagyni a Schillernek. Ami igaz, az igaz. De a dolgozatírás, az szörnyű volt. Az egyiknek az volt a címe, hogy: "Miért nem reszketett Tell Vilmosnak a keze, amikor az almát célba vette?" Én akkor bedaciztam. Ami az iskolai dolgozatokat illeti, abban sohasem voltam erős...

- Engedjen már vissza a szónoki emelvényre! - mondom én. -

Lássa, Schiller életében nem volt Svájcban, és a darab mégis szó szerint egyezik az igazi valósággal.

- Nyilván elolvasott előbb egynéhány szakácskönyvet - vélte Nietenführ úr.

- Szakácskönyvet?

- Azt! Amiben minden szükséges tudnivaló benne van. Hogy milyen

magasak a hegyek Svájcban. S mikor olvad a hó. S hogy milyen az időjárás, amikor a Genfi-tó fölött zivatar van. S hogyan, miképpen esett, amikor a parasztok fellázadtak Gessler kormányzó ellen.

- Abban igaza van - mondom én -, Schiller tényleg olvasott egyet-mást.

- Lásza! - mondja Nietenführ úr, s szalvétájával egy legyet kerget el az asztalról. - Lásza, ha maga is így tenne, s előbb elolvasna egy csomó könyvet, akkor megírhatná azt az ausztráliai kenguru-regényt.

- Mi a csudának írnám akkor - mondom én. - Ha volna pénzem, akkor szívesen odaautaznék egyszer, pontosan megnéznék mindent. Abban a percben, ahogy pénzem lenne. De könyveket olvasni!...

- Adok magának egy elsőrangú tanácsot - mondja Nietenführ úr. - Írjon olyasmiről, amit ismer. Írjon a földalattiról, szállodákról meg egyéb ilyen dolgokról! S írjon gyerekekről, olyanokról, akikkel naponta találkozik az utcán, olyan gyerekekről, amilyenek mi voltunk egyszer.

- Igen ám - mondom én -, de nekem egyszer egy pofaszakállas úr, aki a gyerekeket úgy ismerte, mint a saját tenyerét, azt mondta, hogy az ilyesmi nem tetszik a gyerekeknek.

- Szamárság - dörmögi Nietenführ úr. - Maga csak bízzék bennem. Nekem is vannak gyerekeim. Két fiam, egy lányom. S ha azoknak vasárnaponként elmesélem, hogy mi történt itt a kocsmában, hát vihognak a gyönyörűségtől. Ha valaki meglóg a cechhel, vagy azt mondom el, amikor egy részeg vendégem egy nyaklevest akart lekenni a trafikosfiúnak, s helyette egy finom hölgyet ütött kupán, aki véletlenül épp arra járt, ha ezeket beszélem el nekik, hát az én srácaim úgy figyelnek, mintha a pincéből szólna a mennydörgés.

- Hát ha úgy gondolja, Nietenführ úr! - mondom én habozva.

- Megsúgom magának: úgy gondolom, K.,stner úr, arra mérget vehet

- mondja ő, s azzal eltűnik, mert az egyik vendég késsel csörgeti a poharat, s fizetni kíván.

S így történt, hogy megírtam ezt a történetet csupa olyan

dologról, amelyeket mi, mármint ti és én, igen jól ismerünk, megírtam csak azért, mert Nietenfűhr úr, a fizetőpincér így kívánta.

Először hazamentem, leültem az ablakpárkányra, s kinéztem az utcára, abban reménykedve, hogy hátha ott lenn a sarkon épp most fordul be a Mese, amelyet kerestem. Ha történetesen befordult volna, akkor leintek neki, és azt mondom: ugyan kérem, ugorjon már fel egy percre, meg szeretném magát írni. De a Mese csak nem jött, én meg fáztam. Ezért dühösen becsuktam

az ablakot, és ötvenháromszor körülszaladtam az asztalt. De ez sem segített.

Tehát megint csak lefeküdtem a padlóra, s azzal vertem el az időt, hogy iszonyúan gondolkodtam.

Ha az ember a padlón fekszik, az egész világ egyszerre csak megváltozik körülötte. Mit lát az ember? ...széklábakat, papucsot, cigarettahamut, a szőnyeg mintáit, port, asztallábakat, s megtalálja a dívány alatt a bal kézre való kesztyűjét is, amelyet már három napja hiába keres a szekrényben. Így feküdtem én mohó kíváncsisággal eltelve a szoba padlóján, s a változatosság kedvéért alulról felfelé nézegettem a tájat. S legnagyobb meglepetésemre megállapítottam, hogy a székeknek szép kerek lábikrájuk van. Kemény, gömbölyű, barna lábikrájuk, mintha négerek volnának, vagy barna harisnyás iskolás gyerekek.

S mialatt javában számolgattam a széklábakat s az asztallábakat, hogy megtudjam, hány néger, illetve iskolás gyerek tartózkodik a szobában, egyszerre csak eszembe jutott ez az Emillel való dolog. Lehet, hogy azért, mert barna harisnyás iskolás gyerekekre gondoltam?

Akárhogy volt is, az biztos, hogy épp abban a szempillantásban jutott az eszembe, amikor a padlón feküdtem, s a széklábakat s az asztallábakat számoltam. Fekve maradtam, nem mozdultam.

Mert

az emlékekkel s az ötletekkel úgy vagyunk, mint a megvert

kutyákkal. Ha az ember egy hirtelen mozdulatot tesz, vagy megszólítja őket, vagy meg akarja őket simogatni - híj, máris kereket oldanak! S az ember belezöldül, mire újra a közelükbe kerülhet.

Tehát mozdulatlanul, moccanás nélkül feküdtem a padlón, s barátságosan rámosolyogtam az ötletre. Bátorítani akartam. Meg is juhászodott, hozzám való bizalma visszatért, egy lépést tett felém, majd még egyet... Erre megfogtam a nyakánál. A markomban

volt. Már tudniillik a nyaka. S egyelőre ennyiben is maradtunk. Mert nagy különbség van a között, hogy az ember egy kutyát kap el a nyakánál, vagy pedig egy mesét, amelyre homályosan emlékszik. Ha az ember egy kutya nyakát tartja a markában, akkor a nyakkal együtt az egész kutyát fogja, a farkát, a pofáját, a lábait s minden egyebet, ami az élősúlyához hozzátartozik.

Emlékeket másképp kell befogni. Részletenként. Előszörre, mondjuk, a hajukat kapja el az ember. Ehhez csatlakozik a bal elülső láb, aztán a jobb, aztán az egésznek a fenéke, aztán a hátsó lábak, részletenként. S ha már az ember azt hiszi, hogy az egész Mesét a kezében tartja, akkor egyszerre csak a markába repül még egy elfelejtett fülcimpa. De végül is, ha az embernek szerencséje van, a markában tartja az egészet.

Egyszer moziban láttam valamit, ami élénken emlékeztet arra, amit az elébb elmondtam. Egy férfi állt a szobában, ingben, gatyában. Egyszerre csak kinyílt az ajtó, beröpült egy nadrág. Ezt felhúzta. Aztán bezuhant a bal cipője. Aztán a sétabotja. A nyakkendője. A gallérja. Aztán a mellénye, az egyik harisnyája, a másik cipője, a kalapja, a kabátja, a másik harisnyája, a szemüvege. Nézni is rossz volt. De végül is a férfi annak rendje és módja szerint fel volt öltözve.

Pontosan így jártam a magam Meséjével is, amikor a padlón feküdtem, a széklábakat számolgattam, s közben Emilre gondoltam. Bizonyára veletek is megesett már az ilyesmi. Feküdtem a padlón, gyűjtögettem az emlékeket, amelyek jobbról-balról, minden oldalról a fejembe gyűltek, ahogy az jóra való

emlékekhez illik.

Végül is minden együtt volt, a Mese összeállt. Most már semmi egyéb dolgom nem volt, mint hogy leüljek, és sorjában mindent leírom.

Ezt tettem. Ha nem tettem volna, most nem tartanátok a kezetekben ezt az Emilről szóló könyvet. De még mielőtt írni kezdtem, még gyorsan elvégeztem egy másik tennivalómat. Sorjában feljegyeztem a Mese részleteit, abban a sorrendben, ahogy az ajtón át beröpdöstek hozzám, amíg végül is össze nem álltak egy egészé: a bal cipőt, a gallért, a sétabotot, a nyakkendőt, a jobb harisnyát stb.

A Mese, a regény, az elbeszélés, mind hasonlít az élőlényekhez, s könnyen meglehet, hogy maguk is élnek. Van fejük, lábuk, vérkeringésük, s fel is vannak öltözve, mint az igazi emberek. S ha az arcuk közepéről hiányzik az orruk, vagy ha két bal cipőt húztak, az ember észreveszi, ha jól odafigyel.

Mindenekelőtt tehát, mielőtt nekikezdenék a folyamatos mesének, leírom azt a bombazáport, amely az Egésznek részleteit, az egyes ötleteket és emlékeket a szobámba s a fejembe zúdította. Talán szemfülesek vagytok, s a különféle elemekből magatok is összeállítjátok a Mesét, még mielőtt én elmondanám! Olyasféle munka volna, mintha építőkövekből egy pályaudvart vagy egy templomot kellene felépítenetek, de nincs hozzá tervrajz, a hozzá való köveket pedig egytől egyig mind el kellene használni.

Majd olyan ez, mint egy vizsgafeladat.

Brrr!

De osztályzat nincs.

Hál' istennek!

Egy: Emil személyesen

Itt látható Emil személyesen, sötétkék ünneplő ruhájában. Nem szívesen veszi föl, mondhatnám, csak olyankor, amikor muszáj. A kék öltönyök, tudja a csuda, mindig befoltosodnak. S ilyenkor Emil mamája megnedvesíti a ruhakefét, a térde közé állítja a

fiút, keféli, súrolja, tisztogatja, s közben mondogatja: "Fiam, fiam, hát nem tudod, hogy nincs pénzem arra, hogy még egy ruhát vegyek neked." S ilyenkor Emilnek eszébe jut, persze már későn, hogy a mama egész nap dolgozik, hogy mindkettőjüknek meglegyen a betevő falatjuk, s hogy ő gimnáziumba járhatson.

Kettő: Tischbein néni, Emil
mamája, fodrásznő

Amikor Emil ötéves volt, meghalt az apja, Tischbein bádogosmester. Emil mamája akkor kitanulta a női fodrászatot. Megmossa, megondolálja az ismerős boltoskisasszonyok s a szomszédasszonyok haját, de ezenkívül főznie is kell, a lakást rendben tartania, a nagymosást is maga végzi. Nagyon szereti Emilt, örül, hogy dolgozhatnak, s pénzt kereshet rá. Néha vidám nótákat énekel. Néha betegen ágyban fekszik, s ilyenkor Emil tükörtojást süt neki s magamagának. Kiválóan tud tükörtojást sütni. Bifszteket is, jó sok hagymával.

Három: Egy meglehetősen fontos
vasúti fülke

A vonat, amelyhez ez a fülke tartozik, Berlinbe indul. Minden valószínűség szerint ebben a fülkében már a legközelebbi fejezetek során különös dolgok fognak történni... Nem érdektelen dolog egy ilyen vasúti fülke. Idegen emberek ülnek itt szorosan egymásnak préselve, s néhány óra alatt oly meghitt barátokká válnak, mintha évek óta ismernék egymást. Néha az ilyesmi jól sül el, s az embernek sok öröme telik benne. Néha rosszul sül el. Mert nem lehet azt előre kiszámítani, hogy kikkel kerül össze az ember egy vasúti fülkében.

Négy: Egy keménykalapos úr
Senki sem ismeri. Igaz, azt tartják, hogy az ember legyen bizalommal mindenkihez, amíg meg nem győződik arról, hogy nem érdemli meg a bizalmat, de azért mégis arra kérlek benneteket,

legyetek óvatosak. Mert az óvatosság a szerencse szülőanya. Azt mondják, az ember jó. Ez valószínűleg igaz. De azért nézzünk a körmére ennek a jó embernek, nehogy idő előtt megromoljon.

Öt: Kalapocska, Emil unokahúga

Ez a kislány a kerékpáron Emil Berlinben élő unokahúga. Vannak emberek, akik azt tartják, hogy elég, ha az ember egyszerűen "húgomnak" nevezi az unokahúgát. Én másképp vélekedem, Tischbeinék is. De akinek ez nem tetszik, az az "unokahúga" szóból egyszerűen kihúzhatja az unokát. Ezen nem veszünk össze. Kalapocska egyébként kedves kislány, s természetesen nem ez az igazi neve. Az édesanyja és Tischbein néni nővérek, a Kalapocska csúfnév.

Hat: A szálloda a téren

Hogy melyik téren? Lehet, hogy a Nollendorf téren, de lehet, hogy a Wittenberg téren. Ami engem illet, én pontosan tudom, hogy hol van ez a bizonyos szálloda, amelyben ennek a történetnek a szereplői úgy találkoztak össze, hogy még csak kezet sem fogtak egymással. Mondom, tudom, hogy hol található ez a szálloda, de a tulajdonosa meglátogatott, amikor meghallotta, hogy könyvet írok a szállodájáról, s megkért, hogy ne nevezzem meg a teret, mert természetesen nem jó ajánlólevél szállodák számára, ha az emberek megtudják, hogy olyasféle személyek szállnak meg bennük, amilyenekről itt most szó lesz. Ezt beláttam, mire ő elment.

Hét: A dudás gyerek

Neve Gusztáv. Tornában első az osztályban. Miről nevezetes még? Jó szíve van és egy autódudája. A környék minden gyereke ismeri, és úgy tekinti, mintha az elnökük volna. Ha végigvágtat az udvarokon, s közben a dudáját nyomogatja, valamennyi gyerek félbehagyja azt, amivel épp foglalatосkodik, levágtat a lépcsőn, s megkérdi, hogy mi történt. Gusztáv ilyenkor rendszerint két futbalcsapatot állít össze, s az élre állva a

játszótérre vonul a fiúkkal. De van úgy, hogy a duda más célra is szolgál. Így például az Emillel való dologban is.

Nyolc: A kis bankfiók

Minden városnegyedben találunk bankfiókot. Az ember ott folyószámlára beteheti a pénzét, vagy ha már van folyószámlája, akkor kiveheti. Csekket is be lehet váltani. Olykor beállít egy kereskedősegéd vagy egy hivatalnok, s váltópénzt kér tíz márkáért, hogy a pénztárosnőnek legyen aprópénze. Akinek dollárja, svájci frankja vagy lírája van, az beválthatja német pénzre. Olykor még éjnek idején is eljönnek az emberek a bankba, pedig olyankor nincs ott senki, aki kiszolgálná őket. Ezért tehát maguk szolgálják ki magukat.

Kilenc: Emil nagyanyja

A legvidámabb nagyanya, akit valaha láttam, pedig épp elég gondja volt hosszú életében. Vannak emberek, akiknek semmi fáradtságot sem okoz, hogy vidámak legyenek. Vannak mások, akiknek ez, akármennyit fáradoznak is, nem sikerül. A nagymama azelőtt Emil szüleinél lakott, de amikor Tischbein bádogos meghalt, Berlinbe költözött, a másik lányához. Tischbein néni tudniillik nem keresett eleget három személy részére, ezért kell most a nagymamának Berlinben élni. S ha levelet ír, az mindig úgy végződik: "én jól vagyok, s hasonló jókat kívánok nektek".

Tíz: Egy nagy napilap szedőterme

Minden, ami a világon történik, belekerül az újságba. Természetesen csak akkor, ha érdekes. Ha négy lábú borjú születik, az senkit sem érdekel, de ha öt vagy hat lába van az illető borjúnak - ami olykor megesik! - akkor a felnőttek ezt reggeli közben el akarják olvasni az újságban. Ha Müller úr tisztességes ember, senki sem akar tudni róla. De ha Müller úr vizezi a tejet, s tetejében tejfölnek adja el, akkor bekerül az újságba, akárhogy kapálódzik is. Elmentetek már éjjel egy szedőterem mellett? Csupa zúgás, kopogás, bűgás az egész terem,

a falak is belereszketnek.
Most pedig végre lássunk neki!

I. FEJEZET EMIL SEGÍT FEJET MOSNI

- Hozd utánam a kancsó meleg vizet! - mondta Tischbeinné, miközben egy másik kancsót fogott a jobb kezébe, egy folyékony kamillaszappannal teli kék fazekat a bal kezébe, s a konyhából bement a szobába. Emil felkapta a maga kancsóját, s az anyja után szaladt.

A szobában egy asszony ült a mosdó előtt, fejét a fehér lavór fölé tartva, haja mint két kiló pamut, a mosdóba lógott. Tischbeinné a kamillaszappant a szőke hajra öntötte, s mosni kezdte az alatta levő fejet.

- Nem forró? - kérdezte.

- Megjárja - felelte a fej.

- Jaj, hisz ez a Wirth néni! Jó napot! - mondta Emil, kancsóját a mosdó alá állítva.

- Hallom, milyen jó dolgod van, Emil, Berlinbe utazol - mondta a fej. Úgy hangzott, mintha tejszínhab alól beszélne.

- Kezdetben nem is volt nagy kedve - mondta Tischbeinné, tejszínhabbal csutakolva Wirth néni fejét. - De miért tölts idehaza a vakációját, gondoltam. Még nem ismeri Berlint, a nővérem pedig már rég meghívta magához. A sógorom jól keres, a postán dolgozik, irodai beosztásban. Én persze nem mehetek vele, mert ilyenkor ünnepek előtt sok a dolog. De hát elég nagy fiú már, s az úton majd vigyáz magára. Az anyám pedig eléje megy a pályaudvarra. A virágüzlet előtt találkoznak.

- Berlin bizonyára tetszeni fog neki - közölte Wirth néni a mosdó mélységeiből. - Jó mulatság az az ilyen gyerekeknek. Mi vagy másfél éve jártunk ott a tekézőkkel. Micsoda forgalom! Az utcák ott éjjel éppolyan világosak, mint nappal. S mennyi autó szaladgál az utcákon!

- Sok a külföldi kocsi? - kérdezte Emil.

- Hát azt honnét tudjam - mondta Wirth néni, és egy nagyot tüszentett. A kamillaszappan az orrába ment.

- Gyerünk, öltözködj! - kiáltotta a mama. - Az ünneplő ruhádat kikészítettem a hálószobában az ágyra. Öltözz fel, hogy mindjárt megebédelhessünk, mire itt elkészülök.

- Melyik ingemet vegyem fel? - kérdezte Emil.

- Az is az ágyon van. A harisnyát óvatosan húzd föl. De előbb jól mosakodj meg! A cipődbe új zsinórt fűzzél! No, gyerünk, frissen!

- Híj! - mondta Emil, és elballagott.

Mire Wirth néni szépen kiondolólván, elégedetten eltávozott, Tischbeinné a hálószobába ment. Emil boldogtalan képpel állt a szoba közepén.

- Azt mondd meg, hogy ki találta ki az ünneplő ruhákat! - kérdezte.

- Nem tudom megmondani. Miért érdekel?

- Add meg a címét, hadd lőjem agyon a fickót.

- Hogy neked milyen rossz dolgod van, szegénykém! Vannak gyerekek, akik meg azért boldogtalanok, mert nincs ünneplő ruhájuk. Mindenkinek megvan a maga gondja, igaz?... De hogy el ne felejtsem, este akasztót kérsz Márta nénédétől, és rendesen felakasztod a ruhádat a szekrénybe. De előbb kikeféled. El ne felejtsd! Holnapra pedig már újra felveheted a pulóveredet... Van még valami megbeszélnivaló?... A koffered be van csomagolva, a néni számára a virágot selyempapírba csavartam. A nagymama pénzét később adom oda. Most pedig gyerünk ebédelni.

Jöjjön, fiatalember!

Tischbeinné átölelte fia vállát, elindultak a konyha felé.

Ebédre makaróni volt sonkával s reszelt sajttal. Emil annyit evett, mint egy arató. Néha abbagygyta az evést, s az anyjára pislantott, vajon nem sértődik-e meg, amiért neki, közvetlenül a búcsú előtt ekkora étvágya van.

- S íj azonnal egy lapot! Betettem neked egyet a kofferbe, legfelül.

- Meglesz - mondta Emil, mialatt térdéről óvatosan, feltűnés nélkül lepöccentett egy makarónit. Anyja szerencsére nem vette észre.

- Mindenkit ölelek, csókolok - mondta Tischbein néni. - Te pedig vigyázz magadra! Berlinben más az élet, mint nálunk, vidéken. Vasárnap menjetek el Róbert bácsival a múzeumba. Viselkedj rendesen, ne mondják rólunk, hogy nem tudjuk, mi fán terem a jó modor.

- Nagy becsületszavamra - mondta Emil.

Ebéd után mind a ketten a szobába mentek. A mama egy kis bádogdobozt vett ki a szekrényből, s megolvasta a benne levő pénzt. Aztán hitetlenül megrázta fejét, s még egyszer megolvasta.

- Ki is volt itt tegnap délután? - kérdezte.

- Thomas kisasszony és Homburgné - felelte Emil.

- Úgy van - mondta Tischbeinné. - Hiányzik a pénzből.

Elgondolkodott, majd előkereste a cédulát, amelyre üzleti bevételeit jegyezte fel, számolt, számolt, felnézett a papírról:

- Nyolc márka hiányzik - mondta.

- A gázszámla! - kiáltotta Emil.

- Helyben vagyunk. Akkor, sajnos, rendben van.

Egyet füttyentett a mama, nyilván, hogy a gondjait bosszantsa, aztán három bankjegyet szedett ki a dobozból.

- Tessék száznegyven márka, egy százmárkás és két húszmárkás. Ebből százhusz márkát adsz a nagymamának, megmondod neki, hogy

kéretem, ne haragudjék, hogy a múltkoriban semmit sem küldtem, de kevés volt a pénzem. Azért hozol most többet. Aztán csókold meg a nagymamát, érted? A megmaradó húsz márkát megtartod magadnak, abból veszed meg a jegyet, ha hazajössz, az körülbelül tíz márkába kerül, nem tudom pontosan. A maradékból pedig fizeted a költségeket, ha elmentek valahova, s eszel vagy iszol valamit. Egyébként sem árt, ha az embernek van egy pár fölösleges márkája a zsebében, és azt minden eshetőségre készen tartja. No!.. Ez itt a Márta nénédnek szóló levél, ebbe teszem

bele a pénzt. Vigyázz, el ne veszítsd! Hova fogod tenni?

Tischbein néni a három bankjegyet az oldalán kinyitott borítékba csúsztatta, ezt kettéhajtotta, és átadta Emilnek.

Emil gondolkodott. Miután kellően megfontolta a helyzetet, a borítékot a jobb belső zsebébe tette, egészen az aljára, majd megnyugtatóként kívülről rávert egyet-kettőt a kabátjára.

- Innét nem mászik ki - mondta meggyőződéssel.

- A vonaton pedig senkinek el ne mondd, hogy sok pénz van nálad!

- De mama!

Emil szinte meg volt sértve. Hogy ekkora ostobaságot tételeznek fel róla! Tischbeinné még egy kevés pénzt szedett a dobozból a saját pénztárcájába, a dobozt visszatette a szekrénybe, majd még egyszer gyorsan átolvasta a levelet, melyet nővérétől Berlinből kapott, s amelyben pontosan fel volt jegyezve a vonat indulási, érkezési ideje.

Bizonyára akad köztetek, aki azt gondolja, hogy kár száznegyven márkáért ilyen nagy hűhót csapni, mint ahogy azt Tischbein néni tette ebben az esetben. S ebben igaza is volna, feltéve, hogy olyan személyekről van szó, akik havi kétezer vagy húsezer, esetleg százezer márkát keresnek.

De ha nem tudnátok: a legtöbb ember ennél jóval kevesebbet keres. S akinek hetenként csak harmincöt márka keresete van, annak száznegyven márka nagy pénz, akár tetszik ez nektek, akár nem. Számptalan ember van a világon, akinek száz márka majdnem annyit jelent, mint egymillió, s akik - azt mondhatni - hat nullával írják a száz márkát. S hogy mennyi valójában egymillió, azt még álmukban sem igen tudják elképzelni.

Emilnek már nem élt az apja. Az anyja dolgozott, női fodrászként a saját kis lakásukban, barna s fekete fejeket mosott és fésült, és szakadatlanul törte magát, hogy meglegyen a mindennapi kenyérük, s hogy kifizethessék a gázzsámlát, a szenesembert, a házbért, megvásárolhassa az iskolai könyveket, s ami ruhára Emilnek szüksége volt. Néha megbetegedett s ágynak dőlt, ilyenkor orvos jött, s receptet írt. Emil pedig meleg borogatást készített az anyjának, s maga főzött kint a

konyhában kettejük számára. S ha az anyja aludt, a nedves felmosóronggyal még a konyhakövet is feltörölte, nehogy a mamája azt mondja: "Fel kell kelnem, különben megeszi a piszok a lakást."

Megértitek-e ezek után, ha azt mondom, hogy Emil mintagyerek volt? S nem fogjátok kinevetni? Emil nagyon szerette az anyját. S halálra szégyellte volna magát, ha semmittevással tölti az idejét, mialatt a mama dolgozik, számol, újra dolgozik. Ő meg lógjon meg a munka elől, és a szomszédja füzetéből másolja le feladatait? Bliccelje el az iskolát, szedje rá a mamát, ríkassa meg, amikor világosan látja, hogy az anyja minden követ megmozgat, hogy ő semmiben se szenvedjen hiányt, s mindene ugyanúgy meglegyen, mint tehetősebb iskolatársainak.

Emil tehát mintagyerek volt. Ez így van. Igaz, nem abból a fajtából, amelyik muszájból az, mert gyáva, zsugori s koravén. Azért volt mintagyerek, mert az akart lenni. Feltette magában, hogy az lesz, mint ahogy az ember elhatározza, hogy nem jár többé moziba, vagy nem eszik több cukorkát. Olykor elég nehezeére is esett.

De ha húsvétkor[*] az iskolából hazajövet az anyja elé tette a bizonyítványt, s azt mondhatta neki: mama, megint én vagyok az első az osztályban!... akkor nagyon meg volt magával elégedve. Szerette, ha dicsérik, nem a maga kedvéért, hanem mert anyjának okozott vele örömet. Büszke volt arra, hogy így a maga módján valamennyire visszafizetheti a mamának, amit ez egész életében, soha ki nem fáradva, érte tett...

- Gyerünk csak! - kiáltotta Tischbeinné. - Legfőbb ideje, hogy elinduljunk. Negyed kettő van, a vonat pedig két óra előtt indul néhány perccel.

- Hát akkor gyerünk, Tischbeinné - mondta Emil a mamájának -, de nehogy összevezzünk az úton: a koffert én cipelem.

[*] Észak-Németországban a második világháború előtt húsvétkor végződött az iskolaév

II. FEJEZET

JESCHKE, A RENDŐR ŐRMESTER NEM SZÓLAL MEG

A kapu elé érve, Tischbein néni így szólt:

- Ha befut a lóvasút, akkor felszállunk.

Ki tudja közületek, hogy mi az a lóvasút? De minthogy épp most fordult be a sarkon, s megáll a ház előtt, mivel Emil intett neki, tehát egy-két szóval leírom, mielőtt továbbmászik.

Fura egy dolog, annyi szent. Sínen jár, mint egy igazi felnőtt villamos, s a kocsija is pontosan olyan, épp csak egy konfliktó van eléje fogva. Emil és barátai véleménye szerint a lóvasút szégyenfoltja a városnak. Villamosokról álmodtak, felső és alsó vezetékkel, elől öt, hátul három fényszóróval; ám a városi tanács úgy vélte, hogy a mindössze három-négy kilométer hosszú úttal egy eleven lóerő is meg tud birkózni. Villamosságról tehát szó sem lehetett, a kocsivezetőnek nem volt dolga semmiféle fogantyúkkal és emeltyűkkel, hanem a bal kezében a gyeplőt tartotta, a jobbában az ostort. - Hú! - mondta.

S ha valaki a Városház utca tizenkettő alatt lakott, lóvasúton ült, s ki akart szállni, akkor egyszerűen megkopogtatta az ablakot. Ilyenkor a kalauz azt mondta a lónak: brrr... s az utas kiszállt. Holott a megállóhely talán tíz vagy húsz házzal odább volt. De ezzel a Vasúti Társaság nem sokat törődött. Volt ideje. A lónak is volt. A kalauznak is. A lakosságnak is. S ha valakinek nagyon sietős volt a dolga, akkor gyalog ment. Tischbeinné és a fia a pályaudvar előtt kiszállt. Mi alatt Emil levette a peronról a koffert, egy vastag hang szólalt meg a háta mögött.

- Maguk meg tán Svájcba utaznak?

Jeschke, a rendőr őrmester volt.

- Nem, rendőr őrmester úr - mondta Tischbeinné -, a fiam Berlinbe utazik, rokonokhoz.

De Emil körül forgott a világ. Rossz volt a lelkiismerete.

Nemrég tudniillik néhány osztálytársával tornaóra után a városi parkban megállapodtak a nagyherceg szobra előtt - akit "Ferdeképű Károlynak" hívtak -, felmásztak az alapzatra, és egy öreg kalapot nyomtak a nagyherceg fejébe. S minthogy Emil jól tudott rajzolni, a többiek felemelték, és ő színes irónokkal kipirosította a szobor orrát, s egy szurokfekete bajuszt rajzolt alája. S mialatt így dolgozott, a park szélén hirtelen feltűnt Jeschke rendőr őrmester.

Iszkoltak, mint a villám. Mégis attól lehetett tartani, hogy felismerte őket.

De most nem szólt egy szót sem, csak jó utat kíván Emilnek, Tischbeinnét pedig megkérdezte, hogy és mint van, s hogy meg van-e elégedve az üzletmenettel.

Mindazonáltal Emil rosszul érezte magát. S amikor kofferével a kezében a nagy téren átvágott a pályaudvar felé, a térde egy kissé reszketett. Mert egyáltalán nem lett volna meglepve, ha a háta mögött meghallja Jeschke rendőr őrmester üvöltő hangját: - Tischbein Emil, letartóztatom! Fel a kezekkel.

De semmi ilyesmi nem történt. Lehet, hogy az őrmester meg akarta várni, amíg Emil visszatér Berlinből.

Tischbein néni a pénztárnál megvette a jegyet - természetesen a fapados osztályra -, magának pedig egy peronjegyet. Utána kiballagtak az I-es vágányhoz - az állomásnak négy vágánya volt, bizony -, s várni kezdték a berlini vonatra. Még volt néhány percük.

- El ne hagyj semmit, fiam! Ne ülj rá a virágokra! Kérj meg valakit, hogy a koffert tegye fel a hálóba! Udvariasan, szépen kérd meg.

- Magam is felteszem, nem vagyok én papírból!

- Hát tedd fel magad! El ne felejts Berlinben kiszállni. 18 óra 17-kor érkezel meg Friedrichstrasse állomásra. Nehogy elébb kiszállj valamilyen más állomáson!

- Csak nyugodtan, fiatalasszony!

- És másokkal ne légy olyan pimasz, mint az anyáddal. S ha megeszed a szalámis zsemlédet, a papírt ne dobd a padlóra. És ne veszítsd el a pénzt.

Emil rémulten a kabátjához kapott, a jobb oldalzsebéhez. Aztán megkönnyebbülten fellélegzett. - Minden szög a helyén van - közölte.

Belekarolt az anyjába, lassú léptekkel ide-oda sétáltak.

- Agyon ne dolgozd magad, Mami! S nehogy megbetegedj! Most aztán nem lenne senki, aki ápolna. Igaz, bérelhetnék egy repülőgépet, s hazajöhetnék. Levelet is írhatnál egyszer. Egy hétnél tovább pedig nem maradok, tudd meg!

Szorosan magához vonta a mamát, az pedig egy csókot nyomott az orra hegyére.

Aztán befutott a berlini személyvonat, s nagyokat nyögve, sziszegve, fújva megállt. Emil még egyszer a nyakába ugrott anyjának, aztán a kofferrel együtt felmászott a kocsiba.

Tischbein néni az ablakon át felnyújtotta neki a virágcsokrot s az uzsonnacsomagot, s megkérdezte, hogy jó helye van-e. Emil bólintott.

- Tehát kiszállás Friedrichstrasse állomáson!

Emil bólintott.

- A nagymama a virágüzlet előtt vár.

Emil bólintott.

- Tisztességesen viselkedj, gazember!

Emil bólintott.

- Kalapocskával legyél kedves! Meg se ismeritek majd egymást.

Emil bólintott.

- Aztán írjál!

- Te is nekem.

Ez így folytatódott volna valószínűleg még órák hosszat, ha nincs menetrend a világon. A kalauz azonban piros kis bőrtáskájával a derekán, elkiáltotta magát, hogy "Beszállás!", az ajtók dörrenve becsapódtak, a mozdony nekirugaszkodott, a vonat elindult.

A mama még sokáig integetett zsebkendőjével. Aztán megfordult, s hazament. S minthogy a zsebkendő amúgy is a kezében volt, mindjárt sírt is egy sort.

De nem sokáig. Mert odahaza Augustinné, a mézárós felesége már

javában várt rá, hogy alaposan megmosassa a fejét.

III. FEJEZET ÚTON BERLIN FELÉ

Emil udvariasan levette diáksapkáját.

- Jó napot kívánok! Van még egy kis hely számomra?

Természetes, hogy volt még egy kis hely a számára. S egy kövér asszony, aki bal lábáról levette a cipőjét, mert a tyúkszemét nyomta, szomszédjához fordult, egy nehezen lélegző kövér emberhez, s azt mondta:

- Ritka manapság az ilyen udvarias gyerek. Istenem, ha visszaemlékszem a magam fiatalkorára, akkor bizony más volt a fiatalság.

S miközben ezt mondta, harisnyájában ütemesen ide-oda tornáztatta fájó lábujjait. Emil érdeklődve figyelte. A nehezen lélegző úriember pedig úgy lihegett, hogy még bólogatni is alig tudott.

Emil régtől fogva tudta, hogy vannak emberek, akik mindig azt mondják: azelőtt minden jobb volt. S már oda sem hallgatott, ha valaki azt magyarázta, hogy azelőtt egészségesebb volt a levegő, s az ökröknek nagyobb volt a fejük. Nem hallgatott oda, mert ez többnyire nem volt igaz, s mert olyan emberek mondták, akik csak azért nem akartak elégedettek lenni, mert különben elégedettek lettek volna.

Végighúzta tenyerét kabátján, jobb oldalsó zsebe fölé, s csak akkor nyugodott meg, amikor zizegni hallotta a borítékot.

Útitársai bizalomgerjesztőeknek látszottak, egyikről sem lehetett feltételezni, hogy gyilkos vagy rabló. A nehezen lélegző kövér úr mellett egy asszony ült, aki egy sálat horgolt. Közvetlenül Emil mellett pedig, az ablaknál egy keménykalapos úr újságot olvasott.

Ez hirtelen letette az újságot, egy darab csokoládét halászott

elő a zsebéből, s a gyerek orra elé tartotta.

- Nos, fiatalember? - mondta.

- Szíves engedelmével - felelte Emil, s elvette a csokoládét.

Aztán sietve levette sapkáját, s meghajolt.

- Emil Tischbein a nevem - mondta.

Az útitársak mosolyogtak. Az ablaknál ülő úr maga is komolyan megemelte kalapját, s azt mondta:

- Örvendek a szerencsének. Grundeis.

A harisnyában ülő hölgy pedig, aki levetette cipőjét, azt kérdezte:

- Hát Kurzhals fűszeres él-e még?

- Persze hogy él - közölte Emil. - Ismeri? Most vette meg azt a telket, ahol az üzlete van.

- Hát akkor adj át neki szívélyes üdvözlőket Jakobnétól, Grünauból.

- De hisz én most Berlinbe utazom.

- Hiszen ráérsz vele, majd ha hazaérsz - mondta Jakobné, egy kicsit tornászott a lábujjaival, s úgy nevetett, hogy a kalap a homlokába csúszott.

- Szóval Berlinbe utazol? - kérdezte Grundeis úr.

- Oda - mondta Emil. - A nagymamám pedig a Friedrichstrasse pályaudvaron vár rám, a virágüzlet előtt. - S azzal a kabátjához nyúlt, a jobb oldalzsebéhez, amely szerencsére még mindig zizegett.

- Voltál már Berlinben?

- Még nem.

- Akkor lesz ott mit nézned! Berlinben újabban százemeletes házakat építenek, amelyeknek a tetejét drótkötéssel hozzá kell kötni az éghez, hogy a szél el ne fújja őket... S ha valakinek nagyon sietős a dolga, és egy másik kerületbe igyekszik, akkor elmegy a postára, ott beteszik egy ládába, a ládát pedig egy csőbe, s a cső átlövi abba a postahivatalba, amely az illető kerületben fekszik... S ha az embernek elfogyott a pénze, bemegy a bankba, és zálogba otthagyja az agyvelejét, és ezer márkát kap. Az ember tudniillik csak két napig tud agyvelő nélkül élni, s csak akkor kapja vissza a banktól, ha

ezerkétszáz márkát fizet vissza. Most óriási új találmányok vannak az orvostudományban, olyan műszereket találtak ki...

- Magának az agyveleje is épp a bankban van, úgy látszik - mondta a nehezen lélegző ember a keménykalapos úrnak. - Hagyja abba ezt a butaságot.

Jakobnénak ijedtében megmerevedtek a lábujjai a harisnyában. S a másik asszony, aki a sálat horgolta, abbahagyta a munkát.

Emil kényszeredetten nevetett. A két úr között hosszabb eszmecsere került sor. Emil azt gondolta magában: "felőlem meggyomrozhatjátok egymást!", s kicsomagolta a szalámis zsemléket, holott még egy óra sem telt el azóta, hogy megebédelt. Mire megette a harmadikat, a vonat befutott egy nagy pályaudvarra. A pályaudvaron nem volt tábla, s Emil nem értette meg, hogy a kalauz mit kiabál. Az utasok majdnem mind kiszálltak: a lihegő úriember, a sálat horgoló nő és Jakobné is, aki majdhogy le nem késett a leszállásról, mert alig bírta felhúzni a cipőjét.

- Szívélyesen üdvözlöm Kurzhals urat - mondta még egyszer. Emil bólintott.

Most magára maradt a keménykalapos úrral. Nem örült neki. Aki csokoládét ajándékoz a gyerekeknek, és bolond történeteket mesél, az nem megbízható ember. Emil a változatosság kedvéért újra meg szerette volna tapogatni kabátzsebét, de ezúttal nem merte. Tehát felállt helyéről, amikor a vonat újra elindult, kiment a vécébe, bezárkózott, kiszedte a borítékot a zsebéből, megszámolta a pénzt - még mind a három bankjegy megvolt -, s most nem tudta, hogy mit csináljon. Aztán támadt egy jó ötlete. A kabátja hajtókájából kivett egy gombostűt, átszúrta vele elébb a három bankjegyet, aztán a borítékot, s hozzátűzte a kabát béléséhez. Hogy úgy mondjam, lehorgonyozta a pénzét. "Most már nem lehet baj" - gondolta. Azzal visszament a fülkébe.

Grundeis úr édesdeden aludt, közben
néha hortyogott is

Grundeis úr ezalatt kényelmesen elhelyezkedett a sarokülésén, s

elszenderedett. Emil örült, hogy nem kell társalognia, s kinézett az ablakon. Fákat látott, szélmalomokat, szántóföldeket, gyárakat, tehéncsordákat, integető parasztokat. Mulatságos volt, amint szép sorjában hátraforogtak az ablak mögé, mint egy gramofonlemez. De elvégre órák hosszat nem lehet egyfolytában kinézni az ablakon.

Grundeis úr édesdeden aludt, közben néha hortyogott is. Emil szívesen ide-oda járkált volna a fülkében, de akkor nyilván fölbreszti útítársát, azt pedig nem akarta. Tehát a fülke másik sarokülésére ült át, hátradőlt, s nézegette az alvót. Miért tartja fején a kalapot, ha alszik? Hosszúkás arca volt, vékony fekete bajsza, a szája körül ezer ránc, a vékony áttetsző füle pedig elállt.

Hupp! Emil összerezett, s ijedtében megdermedt. No tessék, most majdhogy el nem aludt. S azt nem szabad! Ha legalább új utas szállna be a fülkébe! A vonat még jó néhányszor megállt, de senki sem szállt be. Még csak négy óra volt, és Emilnek még két óra hosszat kellett utaznia. A lábába csípett. Iskolában ez mindig használt, ha Bremser tanár úr történelmet adott elő.

A csípés egy időre segített. Emil azon tűnődött, vajon Kalapocska nagyon megváltozott-e. De már nem emlékezett az arcára. Csak annyi jutott eszébe, hogy amikor nagymamával s Márta nénivel együtt legutóbb meglátogatták őket, Kalapocska bokszolni kívánt vele. Emil ezt természetesen visszautasította, mert Kalapocska pehelysúly volt, ő meg legalább félnehézsúly. "Nem volna becsületes dolog - mondta akkor a kislánynak. - Ha egy horogütést kapnál tőlem, kanállal kellene a falról lekaparni." De Kalapocska csak akkor nyugodott meg, amikor Márta néni is közbelépett.

Hupp! Majdhogy le nem esett a padról. Megint elaludt? Újra belecsípett a lábába, alul-felül, mind a kettőbe. Biztosan tele volt már kék és zöld foltokkal. De ez sem segített.

Azzal próbálkozott tehát, hogy megszámolta öltönyén a gombokat. Előbb alulról fölfelé, aztán felülről lefelé. Alulról fölfelé huszonhárom gombja volt. Felülről lefelé huszonnégy. Emil

hátradőlt az ülésen, s azon kezdett gondolkozni, vajon ez hogy lehetséges.

S közben elaludt.

IV. FEJEZET

EGY ÁLOM, AMELYBEN SOKAT FUTKOSNAK

Hirtelen úgy tetszett Emilnek, mintha a vonat körben futkosna, mint a kis játék vonatok, melyekkel a gyerekek szobában játszanak. Kinézett az ablakon, elsodálkozott. A kör egyre szűkebb lett, a mozdony egyre jobban közeledett a vonat utolsó kocsijához. Úgy tetszett, mintha ezt szándékosan tenné. A vonat úgy tekergett a saját tengelye körül, mint egy kutya, amely önnön farkát akarja elkapni. Körös-körül pedig az örülten forgó fekete körben mindenütt üvegfák álltak, köztük egy üvegmalom és egy kétszáz emeletes óriási ház.

Emil meg akarta tudni, hogy hány óra van, tehát kihúzta óráját mellényzsebéből. Húzta, egyre csalt húzta, s a zsebből végül is anyja állóórája került elő. Az óralapra nézett, s a következő feliratot betűzte ki rajta: óránként száznyolcvanöt kilométer.

A padlóra köpni életveszélyes!

Újra kinézett az ablakon. A mozdony egyre jobban közeledett az utolsó kocsihoz. Emil nagyon megijedt. Mert ha a mozdony nekiütközik az utolsó kocsinak, akkor természetesen kész a vasúti szerencsétlenség. Ez látni való volt. Emil nem akarta megvárni, amíg a szerencsétlenség bekövetkezik, tehát kinyitotta a fülke ajtaját, s a lépcsőn leászott a vagon hosszában futó keskeny vaslécre. Talán elaludt a mozdonyvezető? Emil benézett a fülkeablakokba: sehol senki. A vonat üres volt. Csak egyetlenegy ember ült az egyik fülkében, fején keménykalap csokoládéból, amelyből épp egy nagy darabot tört le, lenyelte. Emil kívülről bekopogott az ablakon, s az üldöző mozdony felé mutatott. De az ember csak nevetett, még egy darabot tört le a

kalap széléről, s a gyomrát simogatta, mutatván, hogy ízlik. Emil végül is eljutott a mozdonyhoz, s felhúzódkodott a kazán elé, a mozdonyvezetőhöz. Ez egy magas bakon ült, ostorát pattogtatta, a kezében gyeplőt tartott, mintha lovak volnának a mozdony elé fogva. Így is volt. Kilenc ló húzta a vonatot. Ezüstrollereket viseltek patkóikon, azzal csúsztak a síneken, és azt énekelték, hogy:

"Ujjé, a ligetben nagyszerű..."

Emil megrázta a kocsis vállát, s a fülébe ordította: - Vigyázat, baj lesz! - Ki volt a kocsis? Senki más, mint Jeschke rendőr őrmester.

Ez szúrósan a szemébe nézett, s azt kiáltotta:

- Kik voltak a többiek? Ki mázolta be a nagyherceg képét?

- Én - mondta Emil.

- Hát még ki?

- Azt nem mondom meg.

- Akkor tovább körözünk.

S azzal ostorával nagyot csapott a lovakra, hogy azok magasan felváltak, és még gyorsabban röptültek az utolsó kocsi felé. Az utolsó kocsin Jakobné ült, s iszonyúan félt, mert a lovak már a lábujjai felé kapkodtak.

- Adok magának húsz márkát, őrmester úr! - kiáltotta Emil.

- Ne hülyéskedj! - mondta Jeschke, s mint aki megörült, tovább ostorozta a lovakat.

De ezt Emil nem bírta tovább idegekkel. Kiugrott a mozdonyból, lebukfencezett a töltésen. Szerencsére semmi baja nem esett.

Hol a vonat? A vonat épp mögötte állt, s fejét hátrafordítva, mind a kilenc ló Emilre nézett. Jeschke rendőr őrmester pedig felugrott a bakra, újra rávágott ostorával a lovakra, s azt ordította: "Hú! Gyerünk utána!" A kilenc ló kiugrott a sínek közül, s vágásban elindultak Emil felé; mögöttük a vasúti kocsik úgy ugráltak, mint a gumilabdák.

Emil nem sokáig tűnődött, hanem amilyen gyorsan csak bírt, kereket oldott. Egy réten vágott át, fák között, átugrott egy patakot, egyenesen a felhőkarcoló felé. Néha hátranézett: a vonat megállás nélkül rohant mögötte. Minden fát elgázolt,

pozdorjává tört. Csak egy hatalmas tölgy maradt épen, annak a legmagasabb ágán ült Jakobné, ide-oda himbálódzott a szélben, sírt, s levetette a cipőjét. Emil továbbshaladt.

A kétszáz emeletes nagy háznak nagy fekete kapuja volt. Beszaladt, majd az ellenkező oldalon újra ki. A vonat mögötte. Emil a legszívesebben leült volna egy sarokba, aludni egy sort, mert rettenetesen fáradt volt, minden tagja reszketett. De nem volt szabad elaludnia. A vonat máris befordult a kapualjba. Emil megpillantott egy nagy vaslétrát, amely a ház tetejéig ért. Fölmászott rá. Szerencsére jó tornász volt. Mászás közben számolta az emeleket, az ötvenedik emeletre érve pedig megállt s hátranézett. Mélyen lent a fák apróra összezsugorodtak, az üvegmalmot már alig lehetett látni. De uramisten! A vonat is utána kúszott a létrán. Emil továbbmászott. A vonat pedig dörögve s nyikorogva úgy ugrált a létrafokokon, mintha sínek volnának.

Emil nem sokáig tűnődött, hanem amilyen gyorsan csak bírt, kereket oldott

Századik emelet, százhuszadik emelet, száznegyvenedik. Százhatvanadik emelet, száznyolcvanadik emelet, százkilencvenedik emelet, kétszázadik emelet. Emil már a tetőn állt, s most nem tudta, mihez kezdjen. Máris felhallatszott hozzá a lovak nyerítése. Emil rémületében tehát a tető másik szélére szaladt, nadrágzsebéből kiráncigálta zsebkendőjét, és szétterítette. S amikor a lovak izzadva átmásztak a tető peremén, Emil a szétterített zsebkendőt feje fölé tartva, leugrott a tetőről. Még hallotta, amikor a vonat átgázolt a kéményeken, aztán elvesztette eszméletét.

Bumm, egy nagy mező közepébe zuhant. Egy ideig behunyt szemmel

fekve maradt, s azt kívánta, bár el tudna most aludni, s valami nagyon szépet álmodni. De minthogy még nem volt egészen megnyugodva, felnézett a felhőkarcoló tetejére. A kilenc ló odafönt épp abban a pillanatban egy-egy ernyőt nyitott ki. Jeschke rendőr őrmester is kinyitotta az ernyőjét, s tovább

hajtotta a lovakat. Ezek a fenekükre ültek, előrecsúsztak, s levetették magukat a mélybe. A vonat lassan lefelé vitorlázott a mező felé, s egyre nagyobb lett.

Emil tehát újra felugrott, s teljes erejéből futva, az üvegmalom felé vette útját. Falai átlátszók voltak, világosan ki lehetett venni mögöttük Tischbein nénit, aki épp Augustinnénak, a mészáros feleségének a fejét mosta. "Hál' istennek" - gondolta Emil, s azzal a hátsó ajtón át bevágatott a malomba.

- Mami, most mihez kezdjek? - kérdezte.

- Mi baj, fiam? - kérdezte Tischbeinné, s tovább mosta Augustinné fejét.

- Nézz át a falon!

Tischbeinné kinézett, s látta, amint a lovak, mögöttük a vonattal leszállnak a mezőre, s vágatában elindulnak a malom felé.

- De hisz ez Jeschke őrmester - mondta a mama, s csodálkozva megrázta a fejét.

- Már egy órája úgy tolat utánam, mintha megbolondult volna.

- Miért?

- Mert a városi parkban a Ferdeképű Károlynak kipirosítottam az orrát, s bajuszt rajzoltam az arcára.

- Hát hova rajzoltad volna? - kérdezte Augustinné vihogva.

- Sehova, kérem - mondta Emil. - De nem az a baj. Megkérdezte tőlem, hogy ki volt velem, azt pedig nem mondhatom meg neki.

Az

becsületbeli ügy.

- Abban igaza van Emilnek - vélte Tischbein néni. - De hát akkor mihez kezdjünk most?

- Indítsa el a motort, kedves Tischbeinné - mondta Augustinné.

Emil édesanyja lenyomott egy fogantyút, mire a szélmalom négy szárnya forogni kezdett. S minthogy üvegből voltak, s rájuk sütött a nap, úgy csillogtak, hogy majd megvakították az embert. S amikor a kilenc ló, hátuk mögött a mozdonyal és a vonattal, a malom közelébe ért, mind a kilencen megbokrosodtak ijedtükben, a hátsó lábukra álltak, s nem akartak továbbmenni.

Jeschke őrmester oly hangosan átkozódott, hogy áthallatszott az üvegfalon. De a lovak egy tapodtat sem mozdultak.

- Most pedig nyugodtan mossa tovább a fejemet - mondta Augustinné -, a fiának már nem történhet baja.

Tischbeinné tehát újra nekilátott a munkának. Emil pedig leült egy székre, amely ugyancsak üvegből volt, s egy hosszát, vidámat füttyentett. El is nevette magát.

- Hisz ez remek - mondta. - Ha elébb tudom, hogy itt vagy, nem mászok fel annak az átkozott háznak a tetejére.

- Remélhetőleg nem szakítottad el a ruhádat - mondta a mama. - Vigyáztál a pénzre?

Emil megrázkódott, óriási csattanás, leesett az üvegszékről. S felébredt.

V. FEJEZET HOL SZÁLL KI EMIL?

Amikor Emil felébredt, abban a pillanatban indult el épp a vonat. Alvás közben leesett a padról, s most a földön feküdt, s nagyon meg volt ijedve. Csak azt nem tudta, hogy miért. A szíve úgy vert, mint a gőzkalapács. Itt ült egy vasúti fülkében, s nem tudta, hogy hol van. Aztán szerencsére részletenként eszébe jutott. Persze, Berlinbe utazik. S elaludt. Ugyanúgy, mint a keménykalapos úr...

Hirtelen rémülten felült. - Eltűnt! - súgta maga elé. A térde reszketett. Aztán nagyon lassan felállt, s gépiesen leporolta ruháját. A következő kérdés pedig az volt, hogy megvan-e még a pénz. De ettől a kérdéstől iszonyúan félt. Hosszabb ideig állt mozdulatlanul, az ajtónak támaszkodva, s maga elé nézett. Ott szemben a sarokban ült az a Grundeis nevezetű ember, ott evett, aludt, hortyogott. S most eltűnt. Hisz lehet, hogy semmi baj! Miért is gondolna az ember rögtön a legrosszabbra? Nem muszáj mindenkinek Berlinbe utaznia, a Friedrichstrasse

pályaudvarra... s a pénz bizonyára még rendben ott van a helyén a kabátzsebében. Jó helye volt ott benn a zsebben. Borítékban volt. A boríték pedig egy túvel a kabátbéléshez volt erősítve. Emil tehát bizakodva benyúlt a jobb zsebébe.

De a zseb üres volt! A pénz eltűnt!

Emil a bal kezével bent a zsebében kotorászott, jobbójával kívülről nyomkodta kabátját. De mit sem használt, minden maradt a régi: a zseb üres volt, a pénz eltűnt.

- Jaj!

Emil kirántotta bal kezét a zsebéből. De nemcsak a kezét, hanem vele együtt a gombostűt is, amellyel nemrég a pénzt a béléshez tűzte. Csak a gombostű maradt meg, s most úgy megszurta Emil bal mutatóját, hogy kiserkent a vére.

Zsebkendőjével körülcsavarta az ujját, és sírt. Persze nem azért, mert az ujjja vérzett! Két hete futtában úgy nekiment a lámpaoszlopnak, hogy az majd kidőlt, s Emil még most is viselt egy kis daganatot a homlokán, de sírni akkor egy pillanatig sem sírt.

Most is csak a pénz miatt. S az édesanyja miatt. Aki ezt nem érti meg, azon nem lehet segíteni, akármilyen bátor gyerek is egyébként. Emil tudta, hogy az anyja hónapok óta mit dolgozott össze, hogy megkeresse a százhusz márkát a nagymama számára, és

hogy őt Berlinbe küldhesse. S alighogy az úrfi beszáll a vonatba, máris kényelmesen elterpeszkedik egy sarokban, elalszik, bolondságokról álmodik, s eltűri, hogy egy hitvány disznó ellopja a pénzét. Hát nem sírni való? S mihez kezdjen most? Szép nyugodtan szálljon ki Berlinben, s mondja a nagymamának: itt vagyok, de pénzt nem hoztam. Sőt még te adj nekem útiköltséget, hogy hazautazhassam, különben gyalog kell mennem.

Ronda egy helyzet! A mama hiába spórolt, a nagymamának egy fillér sem jut. Ő pedig nem maradhat Berlinben. De haza sem mehet. S mindez egy fickó miatt, aki csokoládét ajándékoz a gyerekeknek, s úgy tesz, mintha aludnék, pedig valójában kirabolja őket. A kutya mindenit, micsoda egy világ ez!

Emil lenyelte az utolsó könnyeit, amelyek még a szabad levegőre igrkezetek, s körülnézett. Ha meghúzza a vészféket, a vonat azonnal megáll. S akkor bejönne egy kalauz. És még egy kalauz. S még egy s még egy. S mind azt kérdezn: mi baj?

- Ellopták a pénzemet - felelné Emil.

- Máskor vigyázz rá jobban - mondanák a kalauzok -, most pedig szállj vissza a vonatba. Mi a neved?... Hol a lakásod? A vészfék pedig száz márkába kerül, a számlát házhoz küldjük. Gyorsvonaton legalább annyi előnye van az embernek, hogy a folyosón végig lehet futni, a vonat egyik végétől a másikig, a szolgálati fülkébe, s ott az ember ingyen mondhatja el a kalauznak, hogy meglopták. De ebben a kávédarálóban! Itt meg kell várni, amíg az ember a legközelebbi állomáshoz nem ér, s közben az a keménykalapos fickó már hetedhét országon túl van. Emil még azt sem tudta, hogy hívják azt az állomást, amelyen kiszállt. Hány óra lehet? Messzire vannak még Berlintől? A vonat ablakából; lassan hátrafelé húzódva nagy bérházakat lehetett látni, kertes villákat, magas, piros, piszkos kéményeket. Ez már bizonyára Berlin! Ha a legközelebbi állomásra érnek, meg fogja keresni a kalauzt, és mindent elmond neki, az pedig majd sürgősen jelenti a rendőrségnek.

Hiszen egyéb sem kellene! A rendőrség!? Ez esetben Jeschke őrmester természetesen nem hallgathat tovább, és kénytelen lesz jelenteni: "Tischbein Emil gimnáziumi tanuló gyanús. Előbb tiszteletre méltó szobrokat mázol be színes írónokkal, aztán meglopatja magát. Hátha nem is igaz, hogy ellopták tőle. Aki szobrokat rongál, az hazudik is, van erről egy-két tapasztalatom. Lehet, hogy a pénzt elásta az erdőben vagy lenyelte, s Amerikába akar kivándorolni. Semmi értelme, hogy tolvajt keressünk, maga Tischbein Emil reálgimnáziumi tanuló a tolvaj. Kérem, rendőrfőnök úr, vegye őrizetbe!"

Borzasztó! A rendőrségnek sem mondhatja el.

Levette a koffert a hálóból, fejébe nyomta a sapkát, a gombostűt visszászúrta a kabát hajtókájába. Sejtelve sem volt ugyan arról, hogy mihez kezd most, de az biztos, hogy öt percnél tovább nem bírja ki ebben a fülkében.

Időközben a vonat lassított. Az ablakon át újabb vágányok látszottak, aztán a vonat befutott egy pályaudvarra. A kocsik mellett hordárok szaladtak, akik valami kis pénzt akartak keresni.

A vonat megállt.

Emil kitekintett az ablakon, s magasan a vágányok fölött egy feliratot pillantott meg. ÁLLATKERT, ez állt a táblán. Ajtók nyíltak, egy csomó ember kiszállt, a peronról mások kitárt karokkal feléjük siettek.

Emil kihajolt az ablakon, a kalauzt kereste. A tömegben ekkor némi távolságban hirtelen megpillantott egy embert, fekete keménykalappal a fején. Hátha ez a tolvaj! Hátha nem is szállt ki a vonatból azután, hogy meglopta Emilt, hanem egyszerűen átment egy másik kocsiba?

A következő pillanatban Emil már a peronon állt, letette lábához a koffert, újra visszaugrott a kocsiba, mert a hálóban felejtette a virágokat, ismét leugrott, jól megmarkolta a koffert, felemelte, s minden erejét megfeszítve a kijárat felé futott.

Hol a keménykalap? A gyerek ide-oda botladozott a siető járókelők között, a lábuknak verte nehéz kofferét, továbbszaladt. A tömeg egyre sűrűbb lett.

No! Ott a keménykalap! Uramisten, amott meg egy másik.

Emilnek

már majd leszakadt a karja, olyan nehéz volt a koffer. A legszívesebben leteszi a földre, s otthagyja, de akkor mindennek tetejébe még azt is ellopják.

Végül is a két keménykalap közvetlen szomszédságába került.

Ez lesz az!

Nem az volt.

Akkor a másik!

Ez sem az. Ez jóval kisebb.

Emil mint egy indián kígyózott át a tömegen.

Ott! ott!

Persze hogy az volt. Hál' istennek! Grundeis volt. Épp ebben a percben tolatott el a jegyszedő mellett, szemlátomást nagy

sietséggel.

- No megállj, gazember - morogta Emil -, nem viszed el szárazon!

S azzal leadta a jegyét, a másik kezébe váltotta át a koffert, a virágcsokrot a hóna alá vette, s a keménykalapos mögött lóhalálában nekiiramodott a lépcsőnek.

Gyerünk, fiam, most mutasd meg, hogy mit tudsz!

VI. FEJEZET A 177-ES VILLAMOS

Legszívesebben utána iramodott volna a fickónak, hogy eléje álljon és rákiáltson: Ide a pénzzel. De az ember nem úgy festett, mint aki erre azt feleli: szívesen, drága fiam. Nesze, fogd! Soha többé nem teszek ilyet!... A dolog nem volt ilyen egyszerű. Elsősorban most arra kellett ügyelnie Emilnek, hogy ne veszítse szem elől az embert.

Egy magas termetű, széles vállú asszony mögé rejtőzött, és hol jobbról, hol balról kikukucskált mögüle, megállapítani, vajon ellenfele nem változott-e át hirtelen hosszútávfutóvá, s nem oldott-e kereket. A keménykalapos időközben elérte a pályaudvar főkijáratát, megállt, hátrafordult, s figyelmesen megnézte a mögötte tolongó embereket, olyasféleképp, mintha valakit keresne. Emil még közelebb nyomakodott a magas hölgy hátához,

s közben egyre közeledett a keménykalaposhoz. Most mi lesz? Egykettőre eléje érnek, és akkor vége a bújócskának. Vajon segítségére lesz-e a magas termetű hölgy? De hátha nem hisz neki. A tolvaj meg azt mondaná: már bocsásson meg, hölgyem, mit

gondol maga tulajdonképpen rólam? Nincs nekem arra szükségem, hogy gyerekeket kiraboljak!... S erre mindenki megállna, körbefogná Emilt, s azt kiáltozná: hát ez már több a soknál!

Felnőtt embereket megrágalmaz! Nem lehet bírni a mai fiatalsággal!... Emilnek már a pusztá gondolatra is vacogott a foga.

De ebben a pillanatban a keménykalapos szerencsére elfordult, és kilépett az utcára. A gyerek villámgyorsan az ajtó mögé ugrott, a földre állította a koffert, s kinézett a rácsos üvegen. Híj, hogy fáj a karja!

A tolvaj nyugodt léptekkel átment az utcán, még egyszer hátranézett, majd elégedetten tovasétált. Balról egy villamos közeledett, tábláján a 177-es számmal. Megállt. A keménykalapos egy pillanatig elgondolkodott, majd beszállt az elülső kocsiba, s leült az ablak mellé.

Emil ismét felkapta a koffert, kétrét hajolva eliszkolta az ajtó előtt, végigfutott a csarnokon, majd a következő kijáraton át kirohant az utcára. Abban a pillanatban érte el hátulról a villamos pótkocsiját, amikor az épp elindult. Feldobta a koffert, utánamászott, elhelyezkedett a peron sarkában, és egy nagyot sóhajtott. Hát ezzel megvolna!

De mi lesz most? Ha a keménykalapos menet közben leugrik a villamosról, a pénznek kampec. Mert kofferrel nem lehet leugrani a kocsiról, az túlságosan is veszélyesnek látszott. Mennyi autó! Nagy falkákban előzték a zötyögő villamost, dudáltak, visítottak, vijjogtak, piros karjukat jobbra-balra kinyújtogatva befordultak a sarkon; újabb autók jöttek a helyükbe, utánuk tolongtak. Micsoda felfordulás! S az a sok ember a járdákon! S minden oldalról egyre özönlöttek a villamosok, a lovas kocsik, az emeletes autóbuszok. Minden sarkon újságárusbódék s gyönyörű kirakatok utcahosszat, virágokkal, gyümölcszel, könyvekkel, aranyórákkal, mindenféle ruhaneművel és selyemingekkel. S milyen magasak voltak a házak!

Ez hát Berlin!

Emil szívesen elnézegette volna a várost, de nem volt rá ideje. Az elülső kocsiban egy ember utazott, zsebében az ő pénzével, s ha kiszáll, egy pillanat alatt elkeveredhetik a tömegben, örökre eltűnik. Akkor mindennek vége. Mert ott hátul az autók,

az emberek és az autóbuszok között senkit sem lehet megtalálni. Emil kidugta a fejét. Hátha már le is szállt? Ő meg itt egyedül utazik a villamoson, nem tudja, hova, nem tudja, miért, közben pedig nagymama a Friedrichstrasse pályaudvaron a virágüzlet előtt várja, és sejtelve sincs arról, hogy unokája a 177-es vonalon vitorlázik Berlinben, és nagyon szomorú. Bele kell örülni!

A villamos ekkor megállt, első ízben, amióta Emil felszállt. Az elülső kocsiból azonban senki sem szállt ki. Annál több új utas tolult be, elől is, hátul is, a lépcső mellett álló Emil mellett. Egy úr jóízűen káromkodott, mert a gyerek kidugta az utcára a fejét, s elállta az útját.

- Nem látod, hogy fel akarok szállni? - brummogta mérgesen. A kalauz, aki a kocsi belsejében menetjegyeket osztogatott, meghúzta a csengőt. A villamos újra elindult. Emil visszaállt a helyére, a sarokba, az emberek lökdösték, nyomorgatták, volt, aki a nagy tolongásban a lábára lépett... "Uramisten, hisz nincs pénzem - gondolta rémülten. - Ha kijön a kalauz, jegyet kell váltanom, s ha nem tudom megfizetni, úgy kivág, mint a huszonegyet. S akkor már mehetek egyenesen a családi sírboltba."

Szemügyre vette a mellette állókat. Ha szép illedelmesen meghúzná valakinek a kabátja ujját, s megkérné: legyen szíves, kölcsönözzön nekem annyit, hogy megválthassam a jegyemet!...

De

mindenkinél olyan komoly volt az arca! Az egyik újságot olvasott, két másik úriember pedig egy nagy bankbetörésről tárgyalt.

- Valóságos alagutat ástak - mondta az egyik -, azon át hatoltak be a bankba, és minden páncélszekrényt kiürítettek. Azt mondják, a kár több millió.

- Nehéz lesz megállapítani, hogy mi volt a páncélszekrényekben - mondta a másik -, mert a bérlőknek nem kötelességük a bankot előzetesen tájékoztatni arról, hogy mit tartanak bennük.

- Lesz majd, aki azt állítja, hogy százezer márka árú briliánt tartott benn, holott a valóságban csak egy fél tucat

bádogkanalat tett be - vélte az egyik.

S mind a ketten nevettek.

"Én is így fogok járni - gondolta Emil szomorúan. - Ha megmondom, hogy Grundeis úr száznegyven márkát lopott tőlem, senki sem hiszi majd el. A keménykalapos meg azt fogja mondani, hogy szemtelen gyerek vagyok, s hogy csak három és fél márka volt a borítékban. A fene egye meg!"

A kalauz egyre jobban közeledett az ajtó felé. S a következő pillanatban megállt a küszöbön, s hangosan kiszólt:

- Kérem a jegyeket.

Apró fehér cédulákat osztogatott, amelyekbe előzőleg egy lyukasztóval több kisebb lyukat nyomott. Az emberek pénzt adtak neki, s cserébe megkapták a fehér cédulákat.

- Hát te? - kérdezte Emilt.

- Én elvesztettem a pénzemet, kalauz úr - felelte Emil. Mert hogy ellopták a pénzét, azt senki sem hitte volna el.

- Elvesztetted a pénzedet? Andersen meséi!... S hova akarsz menni?

- Azt... azt még nem tudom - dadogta Emil.

- Hát ha nem tudod, akkor szállj le a legközelebbi állomáson, és dönts el.

- Azt nem lehet - mondta Emil. - Itt kell maradnom a kocsiban, kalauz úr. Tessék már megengedni, kérem!

- Ha azt mondom, hogy leszállsz, akkor leszállsz. Érted?

- Adjon már egy jegyet ennek a gyerekeknek! - mondta az újságolvasó úr, miközben pénzt adott a kalauznak. A kalauz átnyújtotta a jegyet Emilnek.

- Tudja, hogy hány ingyenutasom van naponta - mondta -, ilyen korú srácok, akik mind azt magyarázzák, hogy elvesztették a pénzüket. Utána meg kiröhögik az embert.

- Ez nem fog röhögni - mondta az újságolvasó úr.

A kalauz bement a kocsi belsejébe.

- Hálás köszönet, igen tisztelt uram - mondta Emil.

- Szívesen, máskor is - mondta az úr, s tovább olvasta az újságot.

A villamos újra megállt. Emil kihajolt, vajon a keménykalapos

még nem száll-e ki. De semmit sem látott.

- Szabadna a címét, igen tisztelt uram! - mondta az újságolvasó úrnak.

- Az meg minek?

- Hogy visszafizethessem a pénzt - közölte Emil. - Ha majd lesz pénzem. Körülbelül egy hétig maradok Berlinben, s akkor majd egyszer elnézek önhöz. Nevem Tischbein, Emil Tischbein Neustadtból.

- A jegyet ajándékba adtam - mondta az úr. - Másra nincs szükséged?

- Semmire - közölte Emil határozottan. - Semmi mást nem fogadnék el.

- Ahogy jónak látod - mondta az úr, s újra elővette az újságot. A villamos továbbzötykölődött. Megállt, újra elindult. Emil megnézte az utcatáblát: a Kaiser fasorban jártak. Széles, szép utca volt. De hogy hova visz, azt nem tudta. Az elülső kocsiban még ott ült a tolvaj. S ki tudja, hogy még hány más tolvaj ül és áll a villamoson? Emillel senki sem törődött. Igaz, egy idegen úr egy menetjegyet ajándékozott neki, de ezzel beérte, s most már megint az újságját olvassa.

Olyan nagy volt ez a város. S Emil olyan kicsi. Senki sem volt rá kíváncsi, hogy miért nincs pénze, s hogy miért nem tudta, mikor kell kiszállnia. Négymillió ember élt Berlinben, de senki nem törődött vele. Senki nem gondol a más bajával, mert elég neki a magáé. S ha valaki azt mondja az embernek, hogy: nagyon sajnálom! akkor az valójában csak annyit jelent, hogy: szíveskedjék békén hagyni.

Mi lesz? Emil egy nagyot nyelt. Nagyon magányos, nagyon egyedül volt.

VII. FEJEZET NAGY IZGALOM A SCHUMANN UTCÁBAN

Mialatt Emil a 177-es villamoson a Kaiser fasorban vitorlázott, s nem tudta, hol fog kikötni, a nagymama s unokahúga, Kalapocska, megállapodás szerint a Friedrichstrasse pályaudvar virágüzlete előtt álldogált. Szorgalmasan álldogáltak, olykor az órára néztek. Sok ember haladt el mellettük. Poggyással, ládákkal, dobozokkal, virágcsokrokkal. Emil nem volt köztük.

- Biztos nagyon megnőtt, igaz? - mondta Kalapocska, ide-oda tologatva maga előtt nikkelezett kis kerékpárját. Hisz tulajdonképpen nem kellett volna ide elhoznia, de addig nyafogott, amíg a nagymama végül is ráállt. - Hát nem bánom, hozd el, buta fruska - mondta. S a buta fruska most ennek következtében jókedvű volt, alig várta, hogy Emil kalapot emeljen a kerékpár előtt. - Elsőrangú kerékpár! - bizonyára azt fogja mondani, ebben Kalapocska egy percig sem kételkedett. A nagymama mind nyugtalanabb lett.

- Nem is tudom, hova gondoljak - mondta. - Már 18 óra 20-at mutat az óra. A vonatnak már rég itt kellene lennie.

Tovább vártak. De néhány perc elteltével a nagymama elküldte a kislányt, hogy tudakolja meg, mi lett a vonattal. Kalapocska természetesen magával vitte kerékpárját.

- Meg tudná mondani, kérem, hogy hol marad a neustadti vonat, ellenőr úr? - kérdezte a váróterem ajtaja előtt álldogáló vasutast, aki kezében egy nagy lyukasztóval szigorúan ellenőrizte a jövő-menő embereket.

- Neustadt... Neustadt - ismételte tünődve. - Aha, 18 óra 17. De hisz az már rég bejött.

- Az nagy baj - közölte Kalapocska. - Mi tudniillik a nagymamával a virágüzlet előtt Emil unokabátyámra várunk.

- Örvendek, örvendek - mondta vasutas.

- Miért örvend ennek, ellenőr úr? - kérdezte Kalapocska, s egy nagyot nyomott a kerékpár csengőjén.

A vasutas nem felelt, hátat fordított a kislánynak.

- Benőtt a szája, tisztelt uram? - kérdezte Kalapocska sértődötten. - Viszontlátásra.

Az emberek nevettek, a vasutas dühösen vonogatta a vállát.

Kalapocska pedig visszaügetett a virágüzlet elé.

- A vonat már rég befutott, nagymama.

- Vajon mi történt? - mondta tünődve az öreg hölgy. - Ha nem indult volna el, akkor az anyja biztos sürgönyöz. Rossz helyen szállt ki? De hiszen pontosan megírtunk mindent.

- A csuda érte - mondta Kalapocska fontoskodva. - Biztos rossz helyen szállt ki. A fiúk néha nagyon ostobák. Fogadjunk, nagymama, hogy nekem van igazam.

S minthogy nem volt jobb dolguk, újra várakozni kezdtek. Előbb öt percig.

Aztán újra öt percig.

- Hát ennek most már semmi értelme - mondta Kalapocska a nagymamának. - Meddig várjunk még? Én már beleöszültem. Hátha

van még egy virágüzlet?

- Nézz körül. De nehogy elmaradj.

Kalapocska, kerékpárját maga előtt tolvá, terepszemlét tartott az állomáson. Másik virágüzletet nem talált. Aztán bámulatra méltó sebességgel még két vasutasnak lyukat beszélt a hasába, majd visszaballagott nagymamájához.

- Másik virágüzlet nincs - mondta. - Minek is volna! Egyébként pedig Neustadtból a legközelebbi vonat 20 óra 33-kor érkezik, azaz 3 perccel fél kilenc után. Mi most szépen hazamegyünk, én pedig pontosan nyolc órakor felülök a kerékpárra, s ide jövök. S ha akkor sem érkezik meg, akkor olyan levelet írok neki, hogy gyomorgörcsöket kap, ha elolvassa.

- Fejezd ki magad választékosabban! - mondta a nagymama.

- Akkor olyan levelet írok neki, hogy nem teszi a kirakatba.

A nagymama aggódó arccal maga elé nézett, majd megrázta fejét.

- Nem tetszik nekem ez a dolog. Nem tetszik nekem ez dolog - közölte. Ha izgatott volt, mindent kétszer mondott.

Lassan ballagtak hazafelé. Az egyik útkereszteződésnél Kalapocska megállt.

- Nagymama - kérdezte -, nem akarnál felülni a kormányrúdra?

- Csend legyen!

- Miért? Nem vagy te sem nehezebb, mint Zichlerék Artúrja, az

pedig gyakran ráül.

- Ha még egyszer ráül - mondta a nagymama -, az édesapád örökre elveszi a kerékpárod.

- Nem lehet nektek semmit sem elmondani - vélte Kalapocska felháborodottan.

Odahaza, a Schumann utca 15. alatt, Kalapocska szüleinél - akiket egyébként Heimboldnak hívtak - nagy izgalom tört ki. Mindenki szerette volna tudni, hogy Emil hol van, de senki sem tudta.

A papa azt ajánlotta, hogy sürgönyözzenek Emil mamájának.

- A világért sem! - kiáltotta felesége, Kalapocska anyja. -

Halálra ijedne. Nyolc óraker még egyszer kimegyünk az állomásra. Hátha a legközelebbi vonattal érkezik.

- Reméljük, reméljük! - jajgatta a nagymama. - Nem tehetek róla, nem tetszik nekem ez a dolog. Nem tetszik nekem ez a dolog.

- Nem tetszik nekem ez a dolog - mondta Kalapocska is, és gondterhelten megrázta apró fejét.

VIII. FEJEZET

A LÁTÓHATÁRON FELTŰNIK A DUDÁS GYEREK

A Kaiser fasor sarkán a keménykalapos kiszállt a villamosból. Emil meglátta, felemelte kofferét, hóna alá csapta a virágcsokrot.

- Fogadja még egyszer szívélyes köszönetemet - mondta az újságolvasó úriembernek, s leszállt.

A tolvaj a villamos előtt áthaladt a vágányon, egyenesen a túlsó járda felé. Amikor a villamos továbbment, és szabad utat engedett a tekintetnek, Emil észrevette, hogy a keménykalapos egy ideig határozatlanul álldogál egy kávéház előtt, majd fellép a terasz lépcsőjére.

Óvatosan, óvatosan! Mint egy detektív, aki bolhára vadászik!

Emil szétnézett maga körül, a sarkon egy újságárusbódét pillantott meg, s amilyen gyorsan csak bírt, mögéje futott. Remek búvóhely volt, épp szemben a kávéházzal, mellette meg egy

hirdetőoszlop. Emil leállította a koffert a földre, levette sapkáját, s mint egy vadászkutya, körülszimatolta a vidéket.

A keménykalapos helyet foglalt a kávéház teraszán, épp a kerítés mellett, cigarettára gyújtott, s igen jókedvűnek látszott. Emil nem értette, hogy egy tolvaj hogy lehet jókedvű, ha a meglopott rosszkedvű, s rendkívül utálta az egész dolgot. De segíteni nem tudott magán.

S egyébként is mi értelme van annak, hogy most itt az újságosbódé mögött rejtőzködik, mintha ő maga volna a tolvaj? Mi értelme annak, hogy saját szemével látja a tolvajt a Josty-kávéház teraszán, s tudja róla, hogy egy pohár világos sört iszik és cigarettázik? Ha most a keménykalapos fizet s feláll, kezdődik előlről a hajsza. Ha meg ülve marad, Emilnek esetleg hosszú ősz szakálla nő az újságosbódé mögött, mire újra útnak indulhat. Most már igazán csak az hiányzik, hogy egy rendőr odalépjen hozzá, s azt mondja: fiam, gyanús vagy. Gyere utánam feltűnés nélkül, különben bilincsbe verlek.

E pillanatban egy autóduda szólalt meg közvetlenül Emil mögött. A fiú rémülten félreugrott. Hátrafordulva egy gyereket pillantott meg, aki nyilvánvalóan kinevette.

- El ne ess, komám! - mondta a gyerek.

- Ki dudált a hátam mögött? - kérdezte Emil.

- Hát ki dudált volna? Természetesen én. Úgy látszik, nem vagy ismerős a környéken, különben tudnád, hogy ki vagyok. Engem itt személy szerint úgy ismernek, akár egy válogatott futballistát.

A dуда pedig a nadrágzsebemben van.

- Én vidéki vagyok - mondta Emil. - Most jövök a pályaudvarról.

- A pályaudvarról? Azért viseled ezt a hülye ruhát?

- Vond vissza! - mondta Emil. - Különben úgy kupán váglak, hogy tetszhalottnak néznek.

- Eriggy már - mondta a dudás gyerek jóindulatúan -, szállj le a bakról! Ilyen előkelő időben az ember ne verekedjék! De ha

mindenáron akarsz...

- Halasszuk el máskorra - ajánlotta Emil. - Most nincs időm ilyesmire. - S azzal a kávéház terasza felé pillantott, vajon a keménykalapos nem szedte-e még fel a sátorfáját.

- Nincs időd? Becslésem szerint rengeteg időd van. Itt állsz egy kofferral és egy köteg spenóttal egy újságosbódé mögött, s bújócskát játszol mélyen tisztelt árnyékkal. Legalább tízhúsz méter fölös időd van becslésem szerint.

- Nincs - mondta Emil. - Egy tolvajt figyelek.

- Micsoda? A fülem azt közli velem, hogy tolvajt mondasz... S kit lopott meg?

- Engem - mondta Emil büszkén. - A vonaton. Mialatt aludtam. Száznegyven márkát. A nagymamának hoztam, ide, Berlinbe. A tolvaj pedig átbillegett egy másik fülkébe, mialatt én aludtam, s kiszállt az Állatkertnél. Én persze utána, képzelheted. Fel a villamosra, elől ő, hátul én. Most pedig odaát ül a kávéházban, a teraszon, keménykalappal a fején, és röhög.

- De hisz ez remek, fiam - kiáltotta az idegen gyerek. - Hisz ez olyan, mintha moziban történe. S most mihez fogsz kezdeni?

- A fene tudja. Követem. Újabb ötletem nincs.

- Miért nem szólsz a rendőrnek? Az lefogná.

- Nem merek. Odahaza egyszer már majdnem lebuktam, s most attól

tartok, hogy kirúgnak rám. Ha pedig...

- Értem, fiam.

- A Friedrichstrasse pályaudvaron pedig vár a nagymama. A dudás gyerek egy ideig elgondolkodott.

- Becslésem szerint ez egy elsőrangú ügy - mondta. - Eredeti csomagolásban. S ha nincs ellenedre, fiam, akkor segítségemre leszek.

- Óriási - mondta Emil. - Köszönet és hála.

- Egy szót se! - mondta a dudás gyerek. - Arról szó sem lehet, hogy én ebben ne legyek benne. Gusztáv a nevem.

- Emil.

Kezet szorítottak. Szemlátomást örülten tetszettek egymásnak.

- Hát akkor most egy kis agymunkát kérünk - mondta Gusztáv. -

Mert ha mi itt boldogítjuk tovább a világot, akkor a gazember előtt-utóbb kerekét old. Van még valami pénzéd?

- Egy vasam sincs - mondta Emil.

Gusztáv egy kicsit dudált, hogy felélénkítse agyműködését. De ez sem segített.

- S ha segítséget hívnál egy-két embert? - kérdezte Emil.

- Prima ötlet - kiáltotta Gusztáv lelkesülten. - Azt tesszük.

Átvágtatok dudaszóval egy-két udvaron, s egy perc alatt feláll a csapat.

- Hát akkor indulás! - tanácsolta Emil. - De ne maradj el soká, különben meglóg a gazember. S akkor én természetesen utána, te pedig nem találsz meg többé.

- Értem én azt, komám - mondta Gusztáv. - Megbízhatok bennem, még zárás előtt visszajövök. A tag egyébként is e pillanatban lágytojást zabál pohárban, az még itt marad egy darabig. Hát viszontlátásra, Emil. Óriási ügy ez, mindjárt megőrülök a boldogságtól!

S ezt mondván, elvágtatott.

Emil megkönnyebbült szívvel tekintett utána. Igaz, hogy a balszerencse csak balszerencse marad, de ha az embernek akad egypár jó társa, aki szabad elhatározásából segítségére van, az nem kis vigasz e sáros földtekén.

Egy pillanatra sem vesztette el szem elől a tolvajt, aki - nyilván a mama megtakarított pénzéből - jóízűen étkezett. S csak egy dologtól félt: hogy a gazember hirtelen feláll, s meglóg. Akkor hiába jön Gusztáv a dudájával és számtalan szövetségesével.

Grundeis úr azonban kegyes volt és maradt. Persze ha csak sejtette volna is a készülő összeesküvést, amely mint egy zsák ereszkedett a feje fölé, akkor legalábbis egy repülőgépet rendelt volna; expressz ajánlva. Mert most már kezdett bűdösödni a dolog.

Tíz perc múlva újra megszólalt a duda. Emil megfordult, s Gusztávval az élen legalább két tucat gyereket pillantott meg, akik az újságosbódé felé meneteltek.

- Állj! - kiáltotta Gusztáv ragyogó arccal. - Hát ehhez mit

szólsz?

- Meg vagyok hatva - mondta Emil, s boldogságában oldalba lökte Gusztávot.

- Uraim! - mondta ez. - Bemutatom Emil barátomat, vidékről. A többit már tudjátok. Ott a teraszon ül az a disznó, aki ellopta a pénzét. A kerítés mellett, a sarok felé, egy fekete tökfedővel a fején. Fogadjuk meg, hogy ha elszalasztjuk, holnaptól kezdve mindannyian Móricnak hívjuk egymást! Rendben?

- De Gusztáv, ezt elkapjuk - mondta egy gyerek, csontkeretes pápaszemmel az orrán.

- Ez a Professor - magyarázta Gusztáv. Emil kezét fogott a Professzorral. S utána sorjában bemutatták neki az egész bandát.

- Állj! - kiáltotta Gusztáv
ragyogó arccal.

- Hát ehhez mit szólsz?

- Most pedig - mondta a Professor - nyomjuk meg a pedált...
Kinek van pénze?

Mindenki odaadta, amije volt. Természetesen nagyobbára aprópénz

hullott Emil sapkájába, de volt köztük egymárkás darab is. Ez egy kisebb termetű gyerektől származott, akit a fiúk kis Keddeknek hívtak. Örömeben egyik lábáról a másikra ugrált, majd megszámolta a begyűlt pénzt.

- Tökénk összesen öt márka és 70 pfennig - közölte a feszült csendben várakozó hallgatókkal. - Véleményem szerint osszuk háromfelé, három zsebbe. Arra az esetre, ha el kellene válnunk egymástól.

- Helyes - mondta a Professor. Ő és Emil két-két márkát kapott, Gusztáv egy márka hetvenet.

- Köszönöm - mondta Emil. - Ha elkapjuk az illetőt, a pénzt visszaszámaztatom. De most mihez kezdünk? Legelőször a koffert s a virágokat kellene biztonságba helyezni, mert nagyon megnehezítik a dolgomat, ha újra versenybe állunk.

- Ide vele! - mondta Gusztáv. - Átviszem a kávéházba, s leadom a pénztárnál. S egyidejűleg egy kicsit körülzsgálászom az illető urat.

- De ügyesen - tanácsolta a Professor. - Észre ne vegye, hogy detektívek vannak a nyomában, az megnehezítené az üldözést.

- Minek nézel te engem? - morogta Gusztáv, miközben eltolatott.

- Jó fényképarca van az úrnak - mondta, amikor visszajött. - A holmi egyébként biztonságban van, akkor megyünk érte, amikor akarunk.

- Gyerünk ki a Nikolsburger térre - mondta a Professor. - Ketten itt maradnak a bódé mögött, s vigyáznak, hogy a disznó meg ne lógjon. Öt-hat embert stafétába állítunk fel, ezek azonnal hírt adnak, ha valami történik. Akkor valamennyien visszaspintelünk.

- Bízd csak rám, fiam - mondta Gusztáv. - Én itt maradok az előrsökkel, semmi gondod ne legyen! - közölte Emillel. - Nem engedjük ki a tagot. Ti pedig siessetek, már elmúlt hét óra. No, gyerünk, indulás!

A staféták felálltak. A többiek pedig, Emillel s a Professorral az élükön, kivonultak a Nikolsburger térre.

IX. FEJEZET A DETEKTÍVEK GYŰLÉSE

A park két fehér padján foglaltak helyet, akiknek pedig a padokon nem jutott hely, a pázsit körül futó kerítésen helyezkedtek el. Arcuk komor volt. A Professor azonban mintha születése pillanatától kezdve erre a percre várt volna! Mint apja, az igazságügyi tanácsos, csontkeretes pápaszemét ide-oda tologatva kifejtette tervét.

- Minthogy fennáll annak a lehetősége - mondta -, hogy gyakorlati okokból később el kell válnunk egymástól, feltétlenül szükségünk van egy telefonközpontra. Kinek van

telefonja?

Tizenketten jelentkeztek.

- S a telefonbirtokosok közül ki rendelkezik a legértelmesebb szülőkkel?

- Én! - kiáltott kis Kedd.

- A telefon száma?

- Bavária 0579.

- Tessék papír és ceruza. Krummbiegel, készíts húsz cédulát, és mindegyikre írd fel kis Kedd telefonszámát. De olvashatóan! Mindenkinek adsz egy cédulát. A telefonközpont mindig tudni fogja, hogy a detektívek hol tartózkodnak, s hogy mi történt. Akinek szüksége van felvilágosításra, az egyszerűen felhívja a kis Keddét, és pontos tájékoztatást kap tőle.

- De hiszen én nem vagyok otthon - mondta kis Kedd.

- De igen, otthon vagy - felelte a Professor. - Mihelyt itt befejeztük a gyűlést, hazamész telefonszolgálatra.

- Jaj - mondta kis Kedd. - Inkább veletek maradnék, és segítenék, hogy elfogjuk a tolvajt. Kisgyerekeknek nagyon jó hasznát lehet venni ilyenkor.

- Hazamész a telefonhoz! - rendelkezett a Professor. - Felelősségteljes, szép munka lesz.

- Hát, ha úgy gondolod!

Krummbiegel szétszította a telefoncédulákat, s a fiúk gondosan zsebre tették. A leglelkiismeretesebbek közülük mindjárt meg is tanulták betéve a számot.

- Készültségi szolgálatot is kell tartanunk - mondta Emil.

- Természetesen. Akire nincs okvetlen szükség a vadászat alatt, az itt marad a Nikolsburger téren. Ti pedig most szétszóródtok, felváltva hazaszaladtok, s ott megmondjátok, hogy este esetleg csak későn keveredtek haza. Akinek módja van rá, azt mondja, hogy egy barátjánál alszik éjszaka. Hogy legyenek tartalékaink is, ha a vadászat ma még nem érne véget. Gusztáv, Krummbiegel, Arnold Mittenzwey és az öccse meg én hazatelefonálunk, hogy dolgunk van... Úgy van! Traugott pedig hazakíséri kis Keddét összekötőként, s ha szükségünk lenne erősítésre, lóhalálában a Nikolsburger térre vágat. Így!... Megvan tehát a

detektívcsoporth, a készültség, a telefonközpont és az összekötő. Több osztagra egyelőre nincs szükségünk.

- De valami kosztra igen - figyelmeztette Emil. - Néhány ember szaladhatna ennivalóért.

- Ki lakik a közelben? - kérdezte a Professor. - Mittenzwey, Gerold, Nagy Frigyes, Brunnot, Zerlett... gyerünk, indulás! Hatalmas élelmiszer-tartalékokra van szükség.

Az öt gyerek sarkon fordult, s elvágatott.

- Fafejúk - morogta Traugott. - Kajáról, telefonról, vendégeskedésről nagy tervek s előirányzatok készülnek, de a legfontosabbról, hogy tudniillik hol kapjuk el a tolvajt, arról nem esik szó. Ti... ti igazgatók! - Nagyobb szidalom hirtelenében nem jutott eszébe.

- Ujjlenyomatok készítésére is be kellene rendezkedni - mondta Petzold. - Igaz, elképzelhető, hogy amilyen rafinált disznó, gumikesztyűt húzott. Akkor pedig semmit sem lehet rábizonyítani.

Petzold már huszonnégy bűnügyi filmet látott, s ez szemlátomást megártott az egészségének.

- Eriggy a csudába! - kiáltott Traugott dühösen. - Semmi egyéb dolgunk, mint hogy a nyomában maradjunk, s adandó alkalommal visszalopjuk tőle a pénzt.

- Marhaság habbal - mondta a Professor. - Ha ellopjuk tőle a pénzt, ugyanolyan tolvajok vagyunk, mint ő maga.

Traugott határozottan felizgult. - Nevetséges! - kiáltotta. -

Ha valaki ellop tőlem valamit s én visszalopom, attól én nem leszek tolvajjá.

- De igen - jelentette ki a Professor.

- Elment az eszed - mondta Traugott.

- A Professzornak igaza van - avatkozott be Emil a vitába. - Ha én valakitől titokban elveszek valamit, akkor tolvaj vagyok.

Mindegy, hogy az övé volt-e, vagy hogy tőlem lopta-e el.

A Professor bólintott. - Úgy is van - mondta. - Ünnepelesen felkérem a gyűlés részvevőit, hogy szüntessék be a fölösleges vitákat. Az üzletet berendeztük, s hogy az illető úr mikor téved be, az majd elvállik. Az biztos, hogy önként kell

visszaszolgáltathatja a pénzt, visszalopásról szó sem lehet.

- Nem értem - közölte kis Kedd. - Ami az enyém, azt nem lophatok el. Ha az enyém, úgy akkor is az enyém, ha egy idegen zsebben tartózkodik.

- Nem könnyű dolog ezt megmagyarázni - mondta a Professor. - Lehet, hogy erkölcsileg igazad van, de a bíróság mégiscsak elítélne. Ezt sok felnőtt sem érti, de ez a tény.

- Felőlem - mondta Traugott, vállat vonogatva.

- Ügyesnek kell lenni, fiúk - mondta Petzold. - Tudtok-e lábujjhegyen surranni, mint a gyík, vagy hason fekve követni egy ember nyomát? Mert mit csináltok, ha hirtelen hátrafordul, s meglát benneteket? Úgy elillan, mint a kámfor.

- Igaza van - helyeselt kis Kedd. - Azért is jó volna, ha veletek maradhatnék. Én remekül tudok hason csúszni, pontosan úgy, mint egy rendőr kutya. S ugatni is példátlanul tudok.

- Hason csúszni? - Emilnek az izgalomtól égnek állt a haja. - Egész Berlin utánad fordulna.

- De egy pár revolvert csak be kell szerezni - tanácsolta Petzold. Tele volt tanácsokkal, mint szeméttel a papírkosár, nem lehetett megállítani.

- Úgy van, revolver kell - kiáltották többen.

- Nem kell - mondta a Professor.

- A tolvajnak biztos, hogy van - vélte Traugott, aki oly bizonyosnak látszott a dolgában, hogy a legszívesebben azonmód lefogadta volna.

- Hát nem veszélytelen - mondta Emil. - Aki fél, az menjen haza a dunyhája alá.

- Úgy érted, hogy gyáva vagyok? - kérdezte Traugott, s mint egy bokszbajnok, fenyegetően előrelépett.

- Csend! - kiáltotta a Professor. - Verekedés kizárva. Micsoda állapotok ezek! Valósággal úgy viselkedtek, mint a... mint a gyerekek.

- Hiszen azok is vagyunk - jegyezte meg kis Kedd.

Erre mindenki nevetett.

- Ha jól meggondolom - mondta Emil -, levelet kellene küldenem a nagyanyámnak. A rokonaimnak sejtelve sincs róla, hogy hol

vagyok, s ha megbokrosodnak, megeshetik, hogy a rendőrségre rohannak. Nincs valaki, aki elvinne egy levelet az öregasszonynak a Schumann utca tizenötbe? Hálásan megköszönném.

- Szívesen - jelentkezett egy Bleuer nevű fiú. - De gyorsan írd meg, hogy még sötétedés előtt odaérjek. Földalattival mehetnék. Ki ad dohányt?

A Professzor adott húsz pfennig útiköltséget az oda- és visszaútra. Emil pedig kölcsönkért papírt, ceruzát, s a következő levelet írta:

"Kedves nagymama!

Bizonyára aggódtok, hogy nem érkeztem meg. Berlinben vagyok. De

sajnos, még nem mehetek hozzátok, mert előbb még valami fontos dolgot kell elintéznem. Ne kérdezzétek, hogy mit! De ne is aggódjatok! Ha minden rendbe jön, első dolgom lesz, hogy odamegyek, s már előre is iszonyúan örülök. Az a fiú, aki a levelet viszi, barátom, s tudja, hogy hol tartózkodom. De nem szabad elárulnia. Mert az hivatali titok. Sokszor szívélyesen üdvözlöm a bácsit, a nénit és Kalapocskát.

Hú unokád

Emil

Ui.: Mami sokszor csókoltat. Virágot is hoztam. Megkapod, amikor lehet."

A címet a papír hátlapjára írta, majd összehajtogatta az iratot, és átadta Bleuernek.

- El ne áruld a rokonságnak - mondta szigorúan -, hogy hol vagyok, s hogy a pénznek lába kelt. Arra én súlyosan ráfizetnék.

- Rendben van, Emil - mondta Bleuer. - Ha majd visszatérek, felhívom a kis Keddét, megtudni, hogy történt-e időközben valami. A készültségnél fogok jelentkezni.

S azzal lóhalálában elrohant.

Időközben befutott az öt gyerek, aki az élelmiszertartalékok felhalmozásával volt megbízva. Hatalmas csomagokkal érkeztek, Gerold egy egész rúd szalámit hozott. Hogy az anyja adta neki,

mondta. Hát igen.

Mindannyian közölték odahaza, hogy esetleg még elmaradnak egy ideig, s csak később, estefelé térnek haza. Emil szétosztotta a szalámis kenyereket, mindenki kapott egyet. A szalámit vastartaléknak maga tartotta meg. Ezek után másik öt gyerek szaladt haza, hogy további kimaradást eszközöljön ki a szülőknél. Közülük ketten nem jöttek vissza; úgy látszik, nem kaptak kimaradási engedélyt.

A Professzor kiadta a jelszót. Hogy tudni lehessen, vajon az, aki üzenetet hoz vagy telefonál, valóban a csapathoz tartozik-e. "Emil" volt a jelszó, könnyen meg lehetett jegyezni.

Mire ezzel is elkészültek, kis Kedd hazaindult, nyomában Traugott-tal, a mogorva összekötővel. Természetesen nem mulasztotta el, hogy sok szerencsét ne kívánjon a detektíveknek. A Professzor még megkérte, hogy hívja fel hazulról a szüleit, és mondja meg az apjának, hogy neki - mármint a Professzornak - még dolga van, s egyelőre nem mehet haza. - Ha üzenetet kap, akkor nem nyugtalankodik - mondta a Professzor. - S akkor nincs is kifogása ellene.

- A berlini szülők ilyen rendesek? - kérdezte Emil.

- Ne hidd, hogy mindegyik - jegyezte meg Krummbiegel a fejét vakarva.

- Nagy átlagban eléggé használhatók - mondta a Professzor. - Okosabbat nem is tehetnének, mert így elkerülik, hogy hazudjanak nekik. Én például az öregemnek megígértem, hogy soha

semmit nem teszek, ami tisztességtelen vagy veszélyes. S amíg tartom az ígéretemet, azt tehetem, amit akarok. Az apám egészen prima ember.

- Valóban prima - helyeselt Emil. - De ide figyelj, hátha ez a mi dolgunk veszélyes lesz?

- Akkor baj van a szerződéssel - mondta a Professzor vállát vonogatva. - Egyébként azt mondta az öreg, hogy mindig vizsgáljam meg, vajon az ő jelenlétében is ugyanúgy cselekednék-e. Véleményem szerint ma ez a helyzet... De most aztán indulás, nehogy lekéssünk a vonatról.

A csapat elé állt.

- A detektívek elvárják, hogy a szervezet tisztességesen működjék! - kiáltotta. - A telefonközpont be van rendezve. A pénzemet itt hagyom nektek, kereken egy márka ötvenet. Gerold, tartsd a markodat... számold meg! Élelmiszerrel el vagyunk látva. Pénzzel is. A telefonszámot mindenki tudja. Akinek haza kell mennie, az máris indulhat. De legalább öt embernek itt kell maradnia, ezekért Gerold felelős. Példamutató magatartást kérek. Mi is megesszük a magunkét. Ha erősítésre lesz szükségünk, kis Kedd elküldi Traugottot... Más kérdés nincs?...
Jelszó: Emil.

- Jelszó: Emil - üvöltötték a gyerekek, hogy az egész Nikolsburger tér reszketni kezdett, s a járókelők a hirtelen meglepetéstől majd megsiketültek.
Emil szinte boldog volt, hogy ellopták a pénzét.

X. FEJEZET ÜLDÖZÉS TAXIN

E pillanatban három stafétafutó tűnt fel a tér túlsó végén, hatalmasan hadonászó karokkal.

- Gyerünk! - kiáltotta a Professzor. Emil, Krummbiegel, a két Mittenzwey fivér úgy futott a Kaiser fasor felé, mintha a százméteres síkfutás rekordját akarnák megdönteni. De tíz méterrel az újságosbódé előtt lelassítottak, mert az ott posztoló Gusztáv jobb karjával "lassíts!" jelet adott.

- Elkéstünk? - kérdezte Emil lihegve.

- Bolond vagy, fiam - súgta Gusztáv. - Ha én veszek valamit a kezembe, akkor annak megadom a módját.

A tolvaj az utca túloldalán állt, a Josty-kávéház előtt, s úgy nézegette a tájat, mintha Svájcban volna. Aztán egy esti lapot vásárolt, s olvasni kezdett.

- Ha most erre mifelénk jön, akkor nem tudom, mit csinálunk -

mondta Krummbiegel.

A bódé mögött álltak, arccal a kávéház irányában, s reszkettek az izgalomtól. A tolvaj ezt szemlátomást nem vette tekintetbe: csodálatra méltó konoksággal olvasgatta az újságját.

- Biztosan kikukucskált az újság mögül, hogy nem üldözik-e - vélte id. Mittenzwey.

- Sokszor nézett errefelé? - kérdezte a Professor.

- Esze ágában sem volt. Úgy zabált, mintha három napja nem evett volna.

- Vigyázat! - kiáltotta Emil.

A keménykalapos összehajtogatta újságját, szórakozott tekintetét vetett az előtte elsiető emberekre, majd hirtelen villámgyorsan magához intett egy épp arra haladó taxit. Ez megállt, a keménykalapos beszállt, az autó elindult.

De már a következő pillanatban a fiúk is taxiban ültek.

- Látja azt a kocsit - mondta Gusztáv a sofőrnek -, amely épp most fordult be a Prager térre? Látja? Utána, sofőr úr! De óvatosan, hogy azok ott észre ne vegyék.

A taxi bűgva elindult, elhagyta a Kaiser fasort, s illő távolságban felcsatlakozott kollégája mögé.

- Mi a baj? - kérdezte a sofőr.

- Tetszik tudni, egy tolvajt üldözünk - közölte Gusztáv. - S mi nem megyünk le a nyakáról. De ez magunk között marad, tetszik érteni?

- Kérem, uraim! - mondta a sofőr. - Pénz van fuvardíjra? - kérdezte még.

- Hát minek néz bennünket! - morogta szemrehányón a Professor.

- Csigavér - mondta a sofőr.

- A kocsi száma IA 3733 - közölte Emil.

- Fontos - mondta a Professor, s rögtön felírta az adatot.

- Ne kerüljünk túl közel! - figyelmeztetett Krummbiegel.

- Hallom - mondta a sofőr.

A Motz utcán hajtottak végig, félkörben át a Viktoria Luise téren, majd újra tovább a Motz utcán. A járdán többen megálltak, a taxi után néztek, s megmosolyogták a különös rakományt.

- Hasalni! - súgta Gusztáv. A gyerekek hasra vetették magukat. Egymás hegyén-hátán feküdtek, mozdulatlanul.

- Mi történt? - kérdezte a Professor.

- A Luther utca sarkán vörös fény! - közölte Gusztáv. - Már az elülső kocsis sem tud keresztezni, s mi rögtön mögéje kerülünk. Valóban, mind a két kocsis megállt, szorosan egymás mögött vesztegelve, amíg a tilos jelzés át nem váltott zöldbe, és szabaddá tette az utat. Persze senki sem vehette észre, hogy a második taxiban ülnek; teljesen üresnek látszott. A fiúk példásan hasaltak. A sofőr hátrafordult, megnézte a mutatóvályt, s nevetett. De indulás után a csapat újra a felszínre került.

- Az út remélhetőleg nem lesz hosszú - mondta a Professor, aggódó tekintet vetve a taxi órájára. - Eddig nyolcvan pfennig.

De úgyszólván még be sem fejezte a mondatot, az elülső taxi már meg is állt. Egy szálloda előtt, a Nollendorf téren. A második kocsis idejében lefékezett, és a veszélyzónán kívül megvárta a további fejleményeket.

A keménykalapos kiszállt, kifizette a viteldíjat, s eltűnt a Hotel Kreid feliratú tábla alatt.

- Gusztáv, utána - kiáltotta a Professor izgatottan. - Ha még egy kijárat van, nyoma veszett.

Gusztáv eltűnt.

Most már valamennyien kiszálltak. Emil fizetett. Egy márkába került. A Professor csapatát egy kapualjba vezette, majd innét egy nagy udvarra, amely közvetlenül egy mozi szomszédságában terült el. Itt megállapodtak. Krummbiegel visszament a szálloda felé, Gusztáv elébe.

- Ha itt száll meg, ebben a szállodában - vélte Emil -, akkor szerencsénk van. Ezt az udvart az Isten is főhadiszállásnak teremtette.

- Minden modern komforttal el van látva - jegyezte meg a Professor. - Szemben a földalatti, mellette egy park alkalmas búvóhelyekkel, több telefon a közelben. Ennél jobbat nem is találhattunk volna.

- Reméljük, hogy Gusztávnak kijön a lépése - mondta Emil.

- Benne meg lehet bízni - felelte id. Mittenzwey. - Nem olyan ügyetlen, mint amilyennek látszik.

- Csak jönne már! - sóhajtotta a Professor. Egy székre ült le, amely elhagyottan, árván álldogált az udvar közepén. Úgy festett, mint Napóleon a lipcsei csata alatt.

Aztán befutott Gusztáv.

- Hát ezt lekapcsoltuk! - mondta elégedetten, a kezét dörzsölve. - Szobát bérelt a szállodában, láttam, amikor beszállt a felvonóba. Másik kijárat pedig nincs, alaposan utánajártam a dolognak. Hacsak nem szökik ki a tetőn, akkor benn van az egérfogóban.

- Krummbiegel hátramaradt örnek? - kérdezte a Professor.

- Természetesen, komám.

Id. Mittenzwey egy tízpfennigessel markában átszaladt a szemközi kávéházba, s felhívta kis Keddét.

- Halló, Kedd?

- Személyesen - kukorékolta vidáman kis Kedd a vezeték túlsó végén.

- Jelszó: Emil... Itt id. Mittenzwey. A keménykalapos a Hotel Kreidben szállt meg, a Nollendorf téren. A főhadiszállást a mozi udvarán rendeztük be, a bal oldali kapu mögött.

Kis Kedd mindent pontosan feljegyzett, visszaolvasta a telefonba, majd megkérdezte:

- Erősítésre nincs szükségetek?

- Nincs.

- Nehéz volt?

- Megjárja. A gazember autóba ült, mi egy másikba, s addig le nem mentünk a nyakáról, amíg ki nem szállt. Szobát bérelt, s most odafent van. Nyilván azt lesi, hogy nincs-e valaki az ágya alatt, akivel ultizhatna.

- Szobaszám?

- Azt még nem tudjuk. De ki fog derülni.

- Be szívesen lennék veletek! - sóhajtotta kis Kedd. - Ha legközelebb szabad dolgozatírás lesz, erről fogok írni.

Kis Kedd mindent pontosan

feljegyzett

- Más még nem telefonált?

- Senki. Megveszek az unalomtól.

- Szervusz, kis Kedd.

- Sok szerencsét, uraim. Mit is akartam még mondani... Jelszó: Emil.

- Jelszó: Emil - felelte id. Mittenzwey, majd visszatért a főhadiszállásra, a Nyugat mozi udvarára. Már nyolc óra múlt. A Professzor a szálloda elé ballagott, ellenőrző körútra.

- Ma már nem kapjuk el, az biztos - dűnnyögte Gusztáv ingerülten.

- Pedig mégiscsak az volna a legjobb, ha most rögtön lefeküdne - magyarázta Emil -, mert hogyha most még órák hosszat autózna és vendéglőbe menne s bárokba táncolni, meg színházba, akkor előbb egy nagyobb külföldi kölcsönt kellene felvennünk a költségek fedezésére.

A Professzor visszajött, a két Mittenzweyt összekötötként a Nollendorf térre küldte, majd szótlánul visszaült a székére.

- Ki kell találnunk valamit - mondta egy idő múlva -, hogy miképp lehetne valamilyen jobb megfigyelő szolgáltatást szervezni. Szigorú gondolkodást kérek.

A fiúk némán álltak és töprengtek. Nemsokára ezután egy kerékpár esengője szolt be az udvarra, s a hang mögött egy kis nikkelezett kerékpár gurult a csapat elé. Egy kislány ült a nyergében, a hátsó kerék tengelyén pedig Bleuer állt.

- Hurrá! - kiáltották.

Emil feléjük rohant, lesegítette őket a kerékpárról, lelkesen megrázták a kislány kezét.

- Ez az unokahúgom - mondta -, Kalapocskának hívják.

A Professzor udvariasan felkínálta helyét a hölgynek.

Kalapocska leült.

- Egyszóval - mondta - az úrfi megérkezik Berlinbe, s rögtön kész a botrány. Épp indultunk vissza az esti vonathoz, amikor a barátod megérkezett a levéllel. Stramm gyerek egyébként, gratulálok.

Bleuer elpirult, s kidüllesztette a mellét.

- Most pedig - beszélte Kalapocska - az öregek odahaza ülnek, s török a fejüket, hogy mi történhetett veled. Mi természetesen nem szóltunk nekik egy negyed szót sem. Én épp csak lekísértem Bleuert a ház elé udvariasságból, azután meglógtam vele. De már megyek is vissza. Különben felriasztják otthon a főkapitányságot, mert hogy két gyerek vesszen el egy nap, azt nem bírná el az idegrendszerük.

- Itt a tíz pfennig megtakarított útiköltség - mondta Bleuer büszkén. A Professor zsebre dugta a pénzt.

- Haragudtak? - kérdezte Emil.

- Egy dekát se - tájékoztatta Kalapocska. - A nagymama körülzáguldott a szobában, s addig kiáltozott, hogy "Emil unokám a köztársasági elnöknel vacsorázik", amíg az öregeim meg nem nyugodtak. De holnapra remélhetőleg lefogjátok a tagot! Ki nálatok a mesterdetektív?

- Ez itt ni - mondta Emil. - A Professor.

- Örvendek a szerencsének, Professor úr - mondta Kalapocska. - Végre kezét szoríthatok egy igazi detektívvel.

A Professor félszegen elmosolyodott, s egypár érthetetlen szót dadogott.

- Ez pedig a zsebpénzem - mondta Kalapocska -, ötvenöt pfennig. Vegyetek rajta néhány szivart!

Emil átvette a pénzt. A kislány bájosan ült a széken, mint egy szépségkirálynő, körülötte a fiúk, mint a zsűri tagjai.

- Most pedig elpárolgok - jelentette be Kalapocska. - Reggelre megint itt vagyok. Hol fogtok aludni? Jaj be szívesen veletek maradnék, mert ki főz majd reggel kávé az uraságoknak! De hát mit tehet az ember? Tisztességes lánynak este ágyban a helye. Hát viszontlátásra, uraim! Szervusz, Emil.

Megveregette unokabátyja vállát, felugrott a kerékpárra, vidáman csöngetett, s eltűnt a kapualjban.

A fiúk jó ideig szótlánul néztek utána.

Azután a Professor lélegzet után kapkodott, s kinyitotta a száját.

- A kutya mindenit! - mondta.

S mindenki igazat adott neki.

XI. FEJEZET KÉM LOPÓDZIK A SZÁLLODÁBA

Az idő lassan múlt.

Emil meglátogatta a három előőrsöt, s felajánlotta, hogy az egyiküket közülük felváltja. De Krummbiegel és a két Mittenzwey fivér közölte, hogy a helyükön kívánnak maradni. Ezek után Emil óvatos léptekkel a szállodáig merészkedett elő, terepszemlét tartott, majd kissé izgatottan visszatért a főhadiszállásra.

- Becslésem szerint most valaminek történnie kell - mondta. -

Elvégre nem hagyhatjuk egész éjjel felügyelet nélkül a szállodát. Igaz, hogy Krummbiegel a sarkon őrt áll, de ha csak egyszer is elfordul egy alkalmatlan pillanatban, szem elől vesztheti Grundeist.

- Stramm ötleteid vannak, fiam - mondta Gusztáv. - Nem mehetünk

a portáshoz, hogy: kérem, uram, szíves engedelmével helyet foglalunk itt a lépcsőn... arról nem is szólva, hogy te semmiképp sem jelenhetsz meg a színhelyen. Ha a keménykalapos kinéz az ajtón, s véletlenül meglát, az egész tervünk füstbe megy.

- Nem is arról van szó - mondta Emil.

- Hát? - kérdezte a Professzor.

- A szállodában kell lenni egy fiúnak, aki a lifttel dolgozik. Egyikünk felkereshetné, s elmondhatná neki, hogy mi történt. Az biztos úgy ismeri a szállodát, mint a tenyerét, s tudna valami jó tanácsot adni.

- Jó - mondta a Professzor. - Sőt, kitűnő!

Volt egy furcsa szokása: mindig úgy viselkedett, mintha osztályzatokat adna az embereknek. Ezért is hívták Professzornak.

- A mindenit! - kiáltotta Gusztáv. - Még egy ilyen tipp, s

kinevezzük Emilt díszdoktornak. Majdnem akkora agyveleje van, mint egy berlini srácnak.

- Csak lassan azzal a kis ésszel! - mondta Emil sértődötten.

Mit hányja ez folyton a szemére, hogy vidékről jött. -

Egyébként is még meg kell verekednünk.

- Miért? - kérdezte a Professor.

- Mert lefitymálta az ünneplő ruhámat.

- Bokszt? - kérdezte a Professor. - Holnapra halasztom. De lehet, hogy teljesen letiltom.

- Nem is olyan ronda az a ruha - jegyezte meg Gusztáv jószívűen. - Már hozzászoktam, fiam. De boksizolni azért lehet. Épp csak figyelmeztetek, hogy a kerületben már bajnokságot nyertem, tehát jó lesz vigyázni.

- Én pedig odahaza az iskolában pehelysúlytól félnehézsúlyig az első vagyok - közölte Emil.

- Izomkolosszusok! - kiáltotta megvetően a Professor. -

Tulajdonképpen magam akartam átmenni a szállodába, de látom: kettőtöket nem lehet egyedül hagyni. Egy perc, s összeverekedtek.

- Hát akkor én megyek - ajánlotta Gusztáv.

- Helyes - egyezett bele a Professor -, akkor te mész. S beszélsz a fiúval. De óvatosan! Hátha nyélbe lehet valamit ütni. Tudd meg, hogy melyik szobában lakik a gazember. Egy óra múlva visszajössz, s leadod a jelentést.

Gusztáv eltűnt a kapualjban.

A Professor és Emil pedig kiállt a kapuba, s ott elmondták egymásnak tanáraik jellemrajzát. Aztán a Professor felvilágosítással szolgált az előttük elsuhanó bel- és külföldi márkájú kocsik származását illetően, úgyhogy Emil rövid idő alatt jelentékenyen megerősödött nagyvilági tudásában. Aztán együtt megettek egy szalámis kenyeret.

Időközben besötétedett. Fényreklámok lobbantak fel az égen, a gyorsvasút dübörgött, a földalatti fölött remegett az aszfalt, villamosok, autóbuszok, kerékpárok és autók veszettül hangversenyeztek az éjszakában. Szemben a kávéházban zene szólt. A moziban megkezdődött az utolsó előadás, rengeteg ember

áramlott a bejáratok felé.

- Milyen furcsa az a nagy fa ott szemben - mondta Emil. -
Sehogy sem illik ide, nincs igazam? Olyan, mintha eltévedt
volna. - A gyerek meg volt hatva, a nagyváros varázsa
szemlátomást hatalmába kerítette. S szinte elfeledkezett róla,
hogy ellopták a száznegyven márkáját.

- Remek egy város - mondta. - Az embernek folyton az az érzése,
hogy moziban ül. De azért mégsem szeretnék itt élni. Odahaza
Neustadtban van egy Felsőpiacunk, egy Alsópiacunk s az
Állomástér, van egy parkunk is, és egy nagy játszótér a folyó
mentén. Ennyi az egész. De én beérem ennyivel, Professor.
Egész életemben ebben a farsangban éljek, százezer utcán és
téren? Hisz folyton eltévednék. Ha ti nem vigyáznátok rám, s
egyedül kellene itt álldogálnom... húj! az embernek libabőrös
lesz a háta.

- Megszokja az ember - felelte a Professor. - Én meg
valószínűleg vidéken nem tudnék élni, három tér és egy park
között.

- Megszokja az ember - mondta Emil. - Nem mondom, Berlin is
szép. Szó sincs róla, nagyon szép.

- Mondd, a te anyád szigorú? - kérdezte a berlini fiú.

- Az anyám! - kiáltotta Emil. - Szó sincs róla. Nekem mindent
szabad, tehetek, amit akarok. Csak nem teszem meg. Érted?

- Nem - vallotta be nyíltan a Professor. - Nem értem.

- No, ide figyelj. Nektek sok pénzetek van?

- Azt nem tudom. Odahaza ritkán esik szó pénzről.

- Az a gyanúm - mondta Emil -, hogy ha valahol ritkán esik szó
pénzről, akkor ott pénze van a családnak.

A Professor eltűnődött.

- Lehet - mondta egy idő múlva.

- No látod. Mi ketten, az anyám meg én gyakran beszélgetünk
pénzről. Mert hogy kevés van. S az anyámnak folyton dolgoznia
kell, s mégsem keres eleget. De ha például kirándulásra megy az
osztály, akkor az anyám épp annyi zsebpénzt ad nekem, mint
amennyit a többiek kapnak. Néha még többet is.

- Hát azt hogy csinálja?

- Azt nem tudom. De megcsinálja. S azért a fele pénzt mindig visszahozom.

- Ó akarja?

- Marhaság. Dehogyan akarja, én akarom.

- Aha - mondta a Professzor. - Hát ez a helyzet nálatok?

- Ez. S ha engedélyt ad arra, hogy a szomszéd gyerekekkel kimenjek az erdőbe, s este kilencig kimaradjak, akkor én hét órára már hazajövök. Mert nem akarom, hogy egyedül üldögéljen a

konyhában, s magában vacsorázzék. Pedig azt kívánja tőlem, hogy maradjak a többiekkel. Meg is próbáltam egyszer-kétszer, de rosszul éreztem magam. S végeredményben mégiscsak örül, ha korábban hazaérek.

- Hát ez nálunk másképp van - mondta a Professzor. - Ha egyszer korán érek haza, le lehet fogadni, hogy a szüleim vagy színházban vannak, vagy vendégségben. Pedig mi is szeretjük egymást, arról nincs vita. Csak keveset vagyunk együtt.

- Nekünk nem telik másra - mondta Emil. - De nehogy azt hidd, hogy én nem állok meg a magam lábán. Aki kételkedik benne, azt a falhoz kenem. Nem nehéz megérteni, mi?

- Értem én - mondta a Professzor.

A két gyerek elhallgatott. Szótlanul álldogáltak a kapualjban. Most már teljesen besötétedett, az égen néhány halvány csillag reszketett. S a hold egy szemével beleselkedett az udvarra.

A Professzor megreszelte torkát.

- Szóval ti nagyon szeretitek egymást? - kérdezte, de nem nézett a másik arcába.

- Borzasztóan - felelte Emil.

XII. FEJEZET EGY LIFTESGYEREK, ZÖLD EGYENRUHÁBAN

Este tíz óra felé a készültségnek egy küldöttsége beállított az

udvarra, és egy akkora rakomány szalámis kenyeret hozott magával, mintha száz éhező nemzetet kellene rövid idő alatt feltáplálniuk. Újabb utasításokat is kértek. A Professzor azonban dühös volt. Semmi dolguk itt, mondta, a Nikolsburger téren van a helyük, ott várják meg a telefonközpont összekötőjének rendelkezéseit.

- Ne légy már olyan undok - mondta Petzold. - Az ember elvégre tudni szeretné, hogy van-e valami újság.

- Már azt hittük, valami bajotok történt, hogy Traugott nem jött - mentegetődzött Gerold.

- Hányan maradtak a téren? - kérdezte Emil.

- Négyen - közölte Nagy Frigyes. - Vagy hárman.

- Lehet, hogy csak ketten - helyesbített Gerold.

- Ne kérdezd tovább - kiáltotta dühösen a Professzor. - A végén majd kisül, hogy senki sem maradt ott.

- Ne üvöltözz! - mondta Petzold. - Te nekem nem parancsolsz.

- Azt indítványozom - kiáltotta a Professzor -, hogy Petzoldot azonnal zárjuk ki a csapatból. A további munkában ne vehessen többé részt.

- Sajnálom, hogy épp miattam kaptok össze - mondta Emil. - Szavazzunk úgy, mint a képviselőházban. Nekem az az indítványom, hogy adjunk Petzoldnak szigorú megrovást. Mert arról persze szó sem lehet, hogy mindenki azt tegye, amihez épp kedve van.

- Hülyék! - mondta Petzold. - Hogy felvágna! Magamtól is elmegyek, úgyis unlak benneteket. - S azzal még valami rettenetesen illetlen kijelentést tett, s elvonult.

- Ő bujtott fel bennünket, különben nem jöttünk volna ide - beszélte Gerold. - De Zerlett ott maradt a helyén.

- Egy szót se halljak többet Petzoldról - parancsolta a Professzor, aki időközben ismét teljesen visszanyerte nyugalmát; igaz, hogy jókora erőfeszítésébe került. - Ez az ügy el van intézve.

- S velünk most mi lesz? - kérdezte Nagy Frigyes. - Azt ajánlanám, hogy várjátok meg, amíg Gusztáv visszaér a szállodából - ajánlotta Emil.

- Helyes - egyezett bele a Professzor. - Nézzétek, ott jön épp a liftesgyerek.

- Az ám - mondta Emil.

A kapualjban állt a liftesgyerek, zöld egyenruhában, feje búbján egy kis zöld tányérsapkával. Hevesen integetett a társaság felé, majd lassú, kényelmes léptekkel bejött az udvarra.

- Hű, de jó kis egyenruha - mondta Gerold irigykedve.

- Gusztáv nevű kémünktől hozol hírt? - kérdezte a Professzor.

Az egyenruhás gyerek időközben a társaság elé ért.

- Róla - mondta. - Igenis róla.

- Hát mi újság? - kérdezte Emil izgatottan.

E pillanatban egy duda szólalt meg. A zöld liftesgyerek pedig ugrálni, táncolni kezdett, mint egy elmebajos, s veszettül nevetett.

- Te hülye - mondta -, hát nem ismeresz meg? Ugyanis nem a liftesgyerek volt, hanem maga Gusztáv személyesen!

- Te levelibéka - szidalmazta Emil nevetve. A többiek is vigyorogtak. Az általános vidámság hirtelen úgy megnőtt, hogy az udvarban kinyílt egy ablak, egy női fej jelent meg benne, s egy nagyot kiáltva csendet kért.

- Óriási! - mondta a Professzor. - Elsőrangú! De maradjunk csendben, uraim. Gyere közelebb, Gusztáv, és mesélj!

- Példátlan cirkusz volt - mesélte Gusztáv. - Álmodni sem lehet szebbet. Tehát figyelem! Belopódzom a szállodába, megpillantom a liftesgyereket, amint épp lábát váltogatva áll a hallban, intek neki, hogy: gyere, komám, közelebb! Mire odaballag hozzám, én meg természetesen elénekelem neki a mi egész történetünket, a kezdetétől fogva, Emilről, aztán, hogy hogy találkoztunk, meg a többit. Persze a tolvajt sem felejtettem ki, s hogy itt lakik a szállodában, azt is elmondtam természetesen. S hogy iszonyúan vigyáznunk kell, hogy holnap visszaszerezhessük tőle a pénzt.

- Jó történet - mondta a liftesgyerek. - Van még egy egyenruhám, azt te most felveszed, s beállsz a helyettesemnek.

- De mit szól majd hozzá a portás? - kérdeztem tőle. - Nem fog

murizni?

- Nem - mondta a liftesgyerek. - Meg fogja engedni. A portás tudniillik az apám.

- Hogy aztán mit adott be az öregúrnak, azt nem tudom, de tény, hogy öt perc alatt megkaptam ezt az egyenruhát, s bevezettek egy üres személyzeti szobába, azzal, hogy ott tölthetem az éjszakát, sőt még egy fiút hozhatok magammal. No, mit szoltok?

- Hányas szobában lakik a tolvaj? - kérdezte a Professor.

- Neked semmi sem elég - morogta Gusztáv sértődötten. - Dolgom persze semmi sincs, csak arra kell vigyáznom, hogy ne legyek útban. A liftesgyerek azt gyanította, hogy a tolvaj a 61-esben lakik. A 61-es a harmadik emeleten van, tehát fellopódtam, s rögtön nekiláttam a kémszolgálatnak. Feltűnés nélkül, természetesen. A lépcsőkorlát mögött lesekedtem, lábujjhegyen ide-oda surrantam a folyosókon. Egy félóra múlva kinyílik a 61-es ajtaja, s ki jön ki rajta?... A nagyságos tolvaj úr! Valami dolga volt... tudjátok már, hol! Tévedés kizárva, mert délután alaposan szemügyre vettem! Kis fekete bajusz, nagy, vékony, elálló fülek, amelyeken a holdfény is átsüt, a pofája pedig olyan, hogy ingyen sem kellene. Amikor visszajött arról a helyről... no, hát tudjátok már!... eléje állok, haptákba vágom magamat, s megkérdem: "Parancsol valamit az úr? Keresni tetszik valamit?"

- Semmit - mondja ő. - Azazhogy! Mondd meg a portásnak, hogy holnap reggel pontban nyolckor ébresztést kérek. 61-es szoba, el ne felejtse!

- Abban megbízhatik a nagyságos úr - mondtam, s lelkesedésemben

nagyot csíptem a saját lábamba. - Nincs az a pénz, hogy én ezt elfelejtsem. Pontban nyolc órakor meglesz a telefonébresztés. - Mivelhogy tudnotok kell, hogy a szállodában telefonon ébresztik a tagokat. A disznó pedig elégedetten bólogat, s bevonul barlangjába.

- Remek! - kiáltotta a Professor. A többiek is szemlátomást elégedettek voltak. - Pontban nyolc órakor ünnepi menetben megvárjuk a szálloda előtt. Folytatódik a vadászat. Amíg el nem

kapjuk.

- Ez az ügy már el van intézve! - kiáltotta Gerold.

- Köszönetnyilvánításoktól s virágadományoktól tartózkodni tessék - közölte Gusztáv. - Most pedig megyek haza. A 12-es szoba számára egy levelet kell a levélszekrénybe dobnom, ez ötven pfennig borraalót jelent. Nem rossz foglalkozás. A liftesgyerek mondja, hogy néhanapján tíz márka borraalója is összegyűl. Ő mondja... Holnap reggel pedig hétkor felkelek, intézkedem, hogy pontban nyolckor felébresszük az illetőt, s utána idejövök.

- Kedves Gusztáv, nagy hálával tartozom neked - jelentette ki Emil ünnepélyesen. - Most már semmi baj nem történhetik, holnap elkapjuk. Most pedig mindenki nyugodtan hazamehet, igaz-e, Professor?

- Úgy van. Mindenki hazavonul, s jól kialussza magát. Holnap reggel nyolcra pedig pontos megjelenést kérek. Aki még tud egy kis pénzt szerezni, az ne mulassza el. Én most még felhívom kis Keddet, s megmondom neki, hogy a holnap reggel jelentkezőket állítsa ismét készülségi szolgálatba. Hátha hajtóvadászatra kerül sor, az ember sohasem tudhatja.

- Én meg Gusztávval a szállodába megyek - mondta Emil.

- Gyerünk, fiam! - kiáltotta Gusztáv. - Elsőrangú hely, remekül fogod magad érezni.

- Megyek telefonálni! - jelentette be a Professor. - Aztán hazabillegek. Persze előbb hazaküldöm Zerlettet a Nikolsburger térről, nehogy véletlenül ott töltse az éjszakát. Tehát értitek?

- Igenis, rendőrfőnök úr! - nevetett Gusztáv.

- Holnap reggel pontban nyolckor találka itt - mondta Gerold.

- A pénzről ne feledkezzünk el - emlékeztetett Nagy Frigyes. Búcsú. Férfiasan kezet fogtak egymással, egy részük hazafelé vette az irányt, Gusztáv és Emil a szálloda felé vonult el, a Professor pedig a legközelebbi nyilvános telefonfülkébe, ahonnan fel fogja hívni kis Keddet.

Egy óra múlva már valamennyien az igazak álmát aludták. A legtöbben a saját ágyukban, ketten pedig egy üres személyzeti

szobában, egy kis szálloda negyedik emeletén.

Volt azonban egyvalaki, aki ágy helyett apja karosszékében töltötte az éjszakát, vagy legalábbis annak egy nagy részét: kis Kedd. A világért nem hagyta volna el őrhelyét. Az összekötő órs már rég hazament, de kis Kedd tovább virrasztott a telefon mellett. Addig virrasztott, amíg észrevétlenül el nem szenderedett a puha vánkoson. Álmában négymillió telefonbeszélgetést bonyolított le. Amíg csak szülei haza nem értek a színházból, s meglepetve látták, hogy a gyerek az ágya helyett egy karosszékben alszik.

A mama a karjába vette, s a szobájába szállította. Kis Kedd összerezett, s álmában azt motyogta:

- Jelszó: Emil.

XIII. FEJEZET A TOLVAJ DÍSZKÍSÉRETBEN RÉSZESÜL

A 61-es szoba ablaka a Nollendorf térre nyílt. S amikor Grundeis úr reggel, fésülködés közben kinézett az ablakon, meglepetve látta, hogy rengeteg gyerek tartózkodik a ház előtt. Legalább két tucat fiú futballozott a kis téren, a fák között. Egy másik osztag az utcasarkon állt fel. A földalatti vasút bejárója előtt is számtalan gyerek váltogatta a lábát.

- Ugy látszik, megint iskolai szünnap van - morogta ingerülten a keménykalapos, miközben megkötötte nyakkendőjét.

Ez idő alatt a Professzor a mozi udvarában értekezletet tartott az ott összegyűlt vezetőkkel. Ingerültnek látszott, mert úgy szitkozódott, mint egy halaskofa a nagy vásárcsarnokból.

- Az ember éjt nappá téve törí a fejét, hogy hogy foghatná el legbiztosabban a tolvajt, ti pedig közben felveritek fél Berlint. Nincs szükségünk nézőközönségre, ez nem mozi. Ha a tag meglóg, rajtatok a felelősség, átkozott kávéénikék!

A többiek ugyan türelmesen hallgatták a főnöki

helyzetjelentést, de szemlátomást nem szenvedtek túlzott lelkiismeret-furdalásoktól, épp csak hogy egyikük-másikuk olykor megvakarta a fejét.

- Ne izgulj, Professor! - mondta Gerold. - Semmi baj, a tag nem menekülhet.

- Hordjátok el magatokat! - kiáltotta a Professor. - S intézkedjétek, hogy a tömeg feltűnés nélkül mozogjon, ügyet sem vetve a szállodára. Meg vagyok értve? Indulás!

A fiúk elvonultak. Csak a detektívek maradtak az udvaron.

- Tíz márkát kértem kölcsön a portástól - jelentette Emil. - Ha tehát az üldözött egérutat akar nyerni, akkor a nyomában maradhatunk.

- Miért nem küldöd haza a gyerekeket? - kérdezte Krummbiegel.

- Azt hiszed, elmennének? Előbb dől össze a Nollendorf tér - vélte a Professor.

- Akkor taktikát kell változtatnunk - mondta Emil. - Egy új tervet ajánlok. Kémekkel már nem megyünk semmire, hajtóvadászatot kell rendezni mögötte. De olyat, hogy észrevegye. Mozgósítanunk kell minden embert, s minden oldalról körül kell fognunk.

- Egyetértek - közölte a Professor. - Addig üldözzük, amíg meg nem adja magát.

- Óriási! - kiáltotta Gerold.

- Mert az biztos, hogy inkább visszaadja a pénzt, hogysen órák hosszat száznál több gyerek loholjon mögötte ordítva, amíg össze nem kiabálják az egész várost s a rendőrséget - vélte Emil.

A többiek is helyeselték az elgondolást. Ebben a pillanatban egy kis ezüstcsengő szólalt meg a kapualjban: Kalapocska vágtatott be kerékpárján az udvarra. - Jó reggelt, emberek! - kiáltotta, leugrott a nyeregből, kezét fogott Emillel, a Professorral s a többiekkel, majd a kerékpár kormányrúdjáról egy madzaggal odakötözött kis kosarat oldott le.

- Kávét hoztam - kukorékolta vidáman -, kávét és vajas zsemlét. Meg egy tiszta csészét. Igaz, hogy a füle letörött, a fene egye meg.

A gyerekek ugyan már mind megreggeliztek, még Emil sem maradt

éhen a szállodában, de minthogy nem akarták elszomorítani a kislányt, sorban felhajtottak egy-egy csésze meleg tejeskávét a fületlen bögréből, s lenyelték a vajás zsemléket, mintha négy hete kenyéren és vízen éltek volna.

- Príma - kiáltotta Krummbiegel.

- S milyen jó ropogós a zsemle - dörmögte a Professzor teli szájjal.

- Ugye hogy ugye? - kiáltotta Kalapocska. - Mégiscsak kell a nő a háznál.

- Mármint az udvaron - helyesbített Gerold.

- Mi újság odahaza? - kérdezte Emil.

- Köszönöm, megvannak. A nagymama külön is üdvözlöl. Igyekezz haza, mondta, különben büntetésből mindennap halat kapsz ebédre.

Emil elhúzta a száját.

- Mi bajod? - kérdezte ifj. Mittenzwey. - Nincs jobb dolog a halnál!

Mindenki meglepetve nézett rá, mert ifj. Mittenzwey kevés beszédű ember volt, ritkán lehetett a szavát hallani. Most is rögtön elpirult, s a szomszédja háta mögé bújt.

- Emil nem bírja a halat - közölte Kalapocska. - S ha mégis lenyel egy falatot, nyomban ki kell szaladnia.

Így társalogtak, s mindenkinek remek jókedve lett. A fiúk páratlanul udvariasak s előzékenyek voltak. A Professzor saját kezűleg fogta Kalapocska kerékpárját. Krummbiegel kimosta a termoszt s a fületlen bögrét, id. Mittenzwey a papírt csomagolta el, Emil visszakötötte a kosarat a kerékpár kormányrúdjához. Gerold sem töltötte hasztalanul az időt: megvizsgálta, vajon a gumik elég kemények-e. Kalapocska pedig ezalatt körbetáncolta az udvart, hangosan dudorászott, s közbe-közbe elcsirregte, ami épp eszébe jutott.

- Várjunk csak! - kiáltotta, hirtelen fél lábra állva. - Mit keres ez a rengeteg gyerek a Nollendorf téren? Tisztára, mintha kirándulni mennének!

- Ezek mind neszét vették, hogy valami nagy dolog készül - mondta a Professzor -, s most eljöttek, hogy le ne maradjanak. E percben Gusztáv megjelent a kapuban, nagyot dudált, s torkaszakadtából ordította:

- Vigyázat, jön!

Mindenki rohanni kezdett.

- Csend legyen! - kiáltotta a Professzor. - Figyelem!... Be fogjuk keríteni. A háta mögött gyerekek, jobbról gyerekek, balról gyerekek, az orra előtt gyerekek. Értjük egymást? További parancsok menet közben érkeznek... Indulás!

Szaladtak, futottak, rohantak... az udvar egy szempillantás alatt kiürült. Csak Kalapocska maradt ott, kissé sértődötten. De végül ő is nyeregbe ugrott, s a fiúk után vetette magát.

- Nem tetszik nekem ez a dolog, nem tetszik nekem ez a dolog - mormolta kétszer egymás után, mintha a saját nagymamája volna. A keménykalapos épp e percben lépett ki a szálloda kapuján, jobbra fordult, s elindult a Kleist utca felé. A Professzor, Emil s Gusztáv küldöncei szélesebesen vágattak a szétszórt gyereksoportok felé, öt percbe sem telt, s Grundeis úr körül volt kerítve.

Kissé csodálkozva nézett szét maga körül. A fiúk hangosan beszélgettek, nevetgéltek, oldalba lökdösték egymást, s egy lépést sem tágítottak mellőle. Voltak köztük, akik egyenesen az arcába meresztették tekintetüket, amíg Grundeis úr végül is megzavarodott, s lesütötte szemét.

Ssssss! egy labda sziszegett el a füle mellett. Összerázkódott, meggyorsította lépteit. De a gyerekek is rákapcsoltak. Be akart fordulni egy mellékutcába. De amarról is újabb gyerekek rohantak feléje.

- Olyan pofát vág, mintha folyton tüsszenteni akarna - kiáltotta Gusztáv.

- Fedezz - mondta Emil -, hogy meg ne lásson. Arra még ráérünk. Gusztáv kihúzta magát, a válla hirtelen úgy kiszélesedett, mint egy bokszbajnoknak, aki az óriási erőnlétől szinte járnai sem tud. Kalapocska pedig a menet mellett karikázott, s vidáman csengettyűzött kis ezüstcsengőjével.

A keménykalapos szemlátomást egyre idegesebb lett. Mintha csak megsejtette volna, hogy mi vár rá, egyre hosszabb léptekkel róttá útját. De minden hiába volt, az ellenség hűségesen követte.

Hirtelen megállt, megfordult, s visszafelé kezdett futni.

Ugyanabban a pillanatban valamennyi gyerek is sarkon fordult, s most már ellenkező menetirányban haladt a felvonulás.

Az egyik gyerek pedig - természetesen Krummbiegel volt - nekiszaladt a keménykalaposnak, hogy az majd feldőlt.

- Csibész! - ordította a keménykalapos. - Rögtön rendőrt hívok.

- Tessék szíves lenni - mondta Krummbiegel. -Épp arra várunk.

No, miért nem tetszik hívni?

Grundeis úrnak azonban esze ágában sem volt, hogy rendőrt hívjon, épp ellenkezőleg. Egyre rosszabbul érezte magát. A háta libabőrös volt, már végképp nem tudta, mihez kezdjen. Jobbról-balról, az emeleti ablakokból egyre több ember nézte a különös menetet, az üzletekből a kiszolgálók s a vevők az utcára rohantak, s izgatottan kérdezték, hogy mi történt. Ha most megjelenik egy rendőr, mindennek vége.

A keménykalaposnak ebben a pillanatban új ötlete támadt. Egy bankot pillantott meg az utcasarkon. Áttört a gyerekek gyűrűjén, s futólépésben eltűnt a bankajtó mögött.

A Professzor a bejárat elé ugrott.

- Gusztáv és én bemegyünk! - ordította. - Emil egyelőre még marad. Ha Gusztáv dudál, felhúzzuk a függönyt, s Emil tíz fiúval a színre lép. Jól válogasd ki a tízet, Emil, nem lesz könnyű dolgunk.

S azzal Gusztávval együtt eltűnt az ajtó mögött. Emilnek úgy dobogott a szíve, hogy izgalmában alig látott, hallott.

Elérkezett a döntő pillanat. Magához hívta Krummbiegelt, Geroldot, a két Mittenzwey testvért, még néhányat a törzsgárdából, a többieket pedig szétosztotta a többi üldöző csoport között.

A kapott utasításnak megfelelően a fiúk ugyan néhány lépéssel hátrább vonultak, de messzibbre nem voltak hajlandók elmenni; arról, ami most fog történni, semmi esetre sem akartak

lemaradni.

Kalapocska megkérte az egyik gyereket, hogy fogja a kerékpárját, maga pedig felcsatlakozott Emilhez.

- Itt vagyok - mondta izgatottan lihegve. - Fel a fejfel! Most komolyra fordul a dolog. Jaj istenem, hogy én milyen izgatott vagyok! Pontosan, mintha moziban volnék.

- Hát még én! - közölte Emil.

XIV. FEJEZET MIRE JÓ A GOMBOSTŰ?

Mire Gusztáv s a Professzor belépett a bankhelyiségbe, a keménykalapos már az egyik pénztárfülke előtt állt, amely fölött egy tábla függött "Pénz be- és kifizetés" felírással. Előtte a sorban néhány ember türelmetlenül várt, amíg a fülkében ülő hivatalnok be nem fejezi telefonbeszélgetését. A Professzor szorosán a tolvaj mellé állt, izgatottan szimatolva, mint egy vizsla. Gusztáv pedig mögéje került, kezét nadrágzsebében tartva, hogy a duda kellő pillanatban működésbe kezdhessen.

Aztán a pénztáros letette a telefonkagylót, az ablakhoz lépett, s megkérdezte a Professzort, hogy mi a kívánsága.

- Kérem - felelte a fiú -, ez az úr itt előbb jött.

- Tessék? - fordult a pénztáros Grundeis felé.

- Legyen szíves, váltson fel egy százmárkást két ötvenmárkásra, negyven márkáért pedig ezüstpénzt kérek - mondta a keménykalapos, s egy százmárkást és két húszmárkást tett le a márványszaltra.

A pénztáros kezébe vette a három bankjegyet, s elindult a pénzszekrény felé.

- Halló! - kiáltotta a Professzor hangosan. - Egy pillanatra, kérem! Ez lopott pénz!

- Micsoda? - kérdezte a hivatalnok ijedten, s rögtön

megfordult. Kartársai, akik a szomszédos fülkékben ültek s számoltak, azonnal abbahagyták a munkát; s felugrottak, mintha kígyó csípte volna meg őket.

- Ez a pénz nem ezé az úré - jelentette ki a Professzor. - Egy barátomtól lopta, s most csak azért akarja felváltani, hogy a lopást ne lehessen rábizonyítani.

- Ilyen pimaszsággal még életemben nem találkoztam - mondta Grundeis a pénztárosnak. - Már megbocsát!

S azzal megfordult, s egy csattanós pofont kent le a Professzornak.

- Ez nem változtat a tényeken - mondta a Professzor, s jobbjaival egy akkora ökölcsapást mért a keménykalapos gyomrára, hogy az áldozat megtántorodott. Gusztáv pedig háromszor dudált, iszonyú hangosan. A hivatalnokok kíváncsian a pénztár felé rohantak, a bankfiók igazgatója pedig dühösen kivágatott szobájából.

A bejárati ajtón pedig tíz fiú rohant be, élükön Emil, s közrefogták Grundeis urat.

- Mi bajuk ezeknek a srácoknak? - kérdezte az igazgató.

- Azt állítják a csibészek, hogy elloptam tőlük azt a pénzt, amit épp most adtam át a pénztáros úrnak váltásra - mondta Grundeis úr, sápadtan a méregtől.

- Úgy is van - kiáltotta Emil, a pénztár elé ugorva. - Egy százmárkást és két húszmárkást lopott el tőlem. Tegnap délután. Abban a vonatban, amelyben Neustadtól Berlinbe utaztam. Aludtam, s azalatt lopta el.

- S ezt be is tudod bizonyítani? - kérdezte szigorúan a pénztáros.

- Egy hete Berlinben vagyok, s tegnap egész nap a városban tartózkodtam - mondta a tolvaj udvariasan mosolyogva.

- Hogy hazudik! - kiáltotta Emil, könnyeivel küszködve tehetetlen dühében.

- Be tudod bizonyítani, hogy ez az úr azonos azzal, akivel a vonaton együtt utaztál? - kérdezte az igazgató.

- Azt ugyan nem tudja - mondta a tolvaj hanyagul.

- Mert ha egyedül voltál vele egy fülkében, akkor nincs tanú,

aki a személyazonosságát bizonyítani tudná - jegyezte meg az egyik hivatalnok.

A fiúk meghökkenve néztek Emilre.

- Dehogy nincs tanúm - kiáltotta Emil. - Igenis hogy van. Jakob néni Grünauból. Ő is velünk ült a fülkében, s csak később szállt ki. Még azzal is megbízott, hogy adjak át szívélyes üdvözlőleveleket Kurzhals úrnak, a fűszeresünknek.

- Alighanem szükség lesz rá, hogy alibit bizonyítson, uram - mondta az igazgató a tolvajnak.

- Szívesen - felelte ez. - A Kreid-szállóban lakom.

- De csak tegnap este óta! - kiáltotta Gusztáv. - Tudniillik én liftesgyerekeknek öltözve belopózkodtam a szállodába, s tudom, amit tudok.

A hivatalnokok elmosolyodtak, s szemmel látható jóakarattal és érdeklődéssel néztek a gyerekekre.

- Legjobb lesz, ha ideiglenesen itt tartjuk a pénzt, uram - mondta az igazgató, s egy darab papírt tett maga elé, hogy felírja a keménykalapos nevét és címét.

- Grundeisnak hívják - kiáltotta Emil.

A keménykalapos nevetett.

- Ebből is látszik, hogy a gyerek téved - mondta. - Engem tudniillik Müllernek hívnak.

- Hogy milyen galádul hazudik! - kiáltotta Emil dühösen. - Nekem azt mondta a vonaton, hogy Grundeis a neve.

- Kérem az okmányait, uram - mondta a pénztáros. - Sajnos nincs nálam a személyazonossági igazolványom - közölte a tolvaj. - De ha egy pillanatig vár, akkor elhozom a szállodából.

- Csupa hazugság! - kiáltotta Emil. - Ez az én pénzem. Azonnal adja vissza!

- Hát az nem olyan egyszerű, fiam - mondta a pénztáros. - Még ha igazat mondasz, akkor sem. Mert mivel bizonyítanád be, hogy a pénz a tied? Ráírtad a bankjegyekre a nevedet? Vagy tudod a számukat?

- Dehogy tudom - mondta Emil. - Ki gondol arra, hogy az embert meglopják. De azért mégiscsak az én pénzem, hallja-e? Az anyám küldte a nagyanyámnak, aki itt lakik Berlinben, a Schumann utca

15-ben.

- Talán meg volt sérülve az egyik bankjegy? - kérdezte a pénztáros. - Nem hiányzott az egyik sarkából?

- Nem tudok róla.

- Uraim, becsületszavamra a pénz az enyém - mondta a tolvaj. - Csak nem képzelik, hogy kisfiúkat meglopok!

- Álljunk csak meg egy szóra! - kiáltotta hirtelen Emil, s egy nagyot ugrott a levegőben, úgy megkönnyebbült egyszerre a szíve. - Várjunk csak egy pillanatig! A pénzt gombostűvel a kabátzsebembe tűztem, hogy el ne veszítsem. A túsúzásnak a helyét biztos meg lehet találni.

A pénztáros a három bankjegyet az ablak felé tartotta. A fiúknak izgalmukban elállt a lélegzetük.

A tolvaj hátralépett. Az igazgató idegesen dobolt ujjaival az asztalon.

- A gyerek igazat mondott - kiáltotta a pénztáros, sápadtan az izgalomtól. - A bankjegyeken világosan látni a tű nyomát.

- S itt a hozzá való tű - mondta Emil, is büszkén az asztalra helyezte a gombostűt. - Meg is szúrtam magam vele.

Ebben a pillanatban a tolvaj villámgyorsan megfordult, jobbra-balra taszigálta a körülötte álló fiúkat, olyan erővel, hogy egyikük-másikuk elvágódott, keresztülröghant a bankhelyiségen, felrántotta az ajtót, s kiugrott az utcára.

- Utána! - kiáltotta az igazgató.

Mindenki az ajtó felé szaladt.

De mire kiértek az utcára, már legalább húsz fiú kapaszkodott a tolvaj lábába, karjába. A kabátjába kapaszkodtak, a nyakába ugrottak, a kezét ráncigálták, s hiába igyekezett szabadulni, vérszomjasan lógtak rajta, mint a piócák.

S már jött is egy rendőr futólépésben, s mellette Kalapocska kis ezüstös kerékpárján. Az igazgató pedig felszólította a rendőrt, hogy tartóztassa le ezt az embert, akit hol

Grundeisnak, hol Müllernek hívnak. Minden valószínűség szerint vasúti tolvajjal van dolguk.

A pénztáros pedig vette a kalapját, zsebre tette a három bankjegyet és a gombostűt, s a rendőr mellé szegődött.

Példátlan egy menet volt! A rendőr, a bankhivatalnok, kettejük között a tolvaj s mögöttük kilencven-száz gyerek! Így meneteltek a rendőrőrszobára.

A rendőr, a bankhivatalnok, kettejük között a tolvaj s
mögöttük kilencven-száz gyerek

Mellettük az úttesten pedig Kalapocska vidáman csilingelt kis kerékpárján, s mosolyogva nézte boldog unokabátyját. - Emil fiam - kiáltotta -, én most hazakarikázok, s ott elreferálok az egész színházat.

Emil pedig visszabólogatott, s azt mondta:

- Ebédre otthon vagyok. Mindenkit üdvözlök.

Kalapocska megnyomta a pedált. - Olyan szépek vagytok, mint egy

nagy iskolai kirándulás - kiáltotta, majd óriási csengetéssel befordult a sarkon.

XV. FEJEZET EMIL A FŐKAPITÁNYSÁGON

A menet a legközelebbi őrszobára vonult. Itt a rendőr bejelentette egy őrmesternek, hogy mi történt, Emil pedig kiegészítette a jelentést. Aztán elmondta, hogy hol született, melyik évben, mi a neve s hol a lakása. Az őrmester mindent felírt tintával.

- S magát hogy hívják? - kérdezte végül a tolvajt.

- Herbert Kiessling - felelte a keménykalapos.

Amire a fiúk - Emil, Gusztáv és a Professzor - hangos nevetésbe törtek ki. Úgyszintén a bankhivatalnok, aki a három bankjegyet átadta az őrmesternek.

- Micsoda alak - kiáltotta Gusztáv. - Előbb Grundeisnak hívták.

Aztán Müllernek. Most meg Kiesslingnek. Arra volnék kíváncsi, hogy mi az igazi neve.

- Csend legyen! - dörögte az őrmester. - Majd azt is kivesszük belőle.

Ezek után Grundeis-Müller-Kiessling úr tollba mondta pillanatnyi címét, a Kreid-szállodát. Aztán születési adatait s állandó tartózkodási helyét. Személyi igazolványai nincsenek, közölte.

- S hol tartózkodott tegnapig? - kérdezte az őrmester.

- Grünauban - mondta a tolvaj.

- Biztos ez is hazugság! - kiáltotta a Professzor.

- Csend legyen - dörögte az őrmester. - Majd kivesszük belőle.

A pénztáros megkérdezte, hogy mehet-e. Felvették a személyi adatait. Barátságosan megveregette Emil vállát, és elment.

- Bevallja-e, hogy tegnap délután Emil Tischbein tanulótól a berlini vonaton 140 márkát lopott? - kérdezte az őrmester a keménykalapostól.

- Bevallom - felelte a tolvaj komoran. - Nem is tudom, hogy jött rám. A fiú a sarokban aludt, s egyszerre csak kiesett a zsebéből a boríték. Én meg felemeltem s kinyitottam, hogy megnézzem, mi van benne. S merthogy épp nem volt pénzem...

- Micsoda egy csirkefogó! - kiáltotta Emil. - Hiszen a borítékot hozzátűztem a kabátbélémhez, nem is eshetett ki!

- S nem is kellett neki olyan nagyon az a pénz - jegyezte meg a Professzor. - Mert ha nem lett volna saját pénze, akkor költött volna belőle. Taxiban is ült, megevett két tojást pohárban, és sört is ivott a kávéházban.

- Csend legyen - dörögte az őrmester. - Majd ezt is kivesszük belőle.

S mindent feljegyzett, amit elmondtak neki.

- Szíveskedjék engem szabadlábra helyezni, őrmester úr - mondta a tolvaj, s csupa udvariasságból kancsítani kezdett. - Hisz bevallottam a lopást. Hogy hol lakom, azt is tetszik tudni.

Üzleti dolgaim vannak Berlinben, s el szeretném intézni őket.

- Vigyázat, mert röhögök - felelte az őrmester komoran. S azzal felemelte a telefonkagylót, s felhívta a főkapitányságot: hogy küldjenek kocsit, mert tolvajt fogtak a kerületükben.

- Én meg mikor kapom vissza a pénzemet? - kérdezte Emil

gondterhelten.

- Majd a főkapitányságon - mondta az őrmester. - Most mindannyian odamentek. S ott majd kitisztázzák a dolgot.

- Kis komám - súgta Gusztáv Emil fülébe -, most be kell ülnöd a rabomobilba.

- Kutya gumit - mondta az őrmester. - Van pénzed, Tischbein?

- Van hát! - kiáltotta Emil. - A fiúk tegnap gyűjtöttek, s a szálloda portása is adott kölcsön tíz márkát.

- Valóságos detektívek! Átkozott banda! - dörögte az őrmester. De a dörögés puhára volt bélelve jóakarattal. - Tischbein, te most a földalattival elmész az Alexander térre, s ott jelentkezel Lurje őrmesternél. A többit majd meglátod. A pénzedet is ott kapod vissza.

- De előbb vissza szeretném adni a portásnak a tíz márkát - mondta Emil.

- Lehet - dörögte az őrmester.

Néhány perc múlva befutott a rabomobil. Grundeis-Müller-Kiessling úr beszállt, az őrmester pedig a kísérő rendőrnek, aki a kocsiban ült, átadta az írásbeli jelentést s a száznegyven márkát. A gombostűről sem feledkezett meg. A rabomobil útnak indult. Az utcán álldogáló gyerekek utánaordítottak, de a tolvaj a kocsiban meg sem mozdult. Bizonyára nagyon büszke volt, hogy egy előkelő hathengeres kocsin utazhatik.

Emil kezét fogott az őrmesterrel, s megköszönte a szívességét. A Professor pedig az őrszoba előtt várakozó fiúknak hírül adta, hogy Emil a főkapitányságon visszakapja a pénzét, a vadászat tehát véget ért. A gyerekek több csoportra oszolva hazavonultak, csak az Emil szűkebb környezetéhez tartozó fiúk kísérték el vendégüket a szállodához, majd onnét a földalatti állomására. S Emil megkérte őket, hogy hívják fel kis Keddet, hadd tudja meg ő is a történet végét. S reméli, mondta, hogy valamennyiüket legalább egyszer viszont fogja látni, mielőtt hazautazik... Addig is igaz szívvel köszönetet mond segítségükért. A pénzüket pedig minden bizonnyal vissza fogja fizetni.

- Eszedbe ne jusson! - kiáltotta Gusztáv. - Ha megkísérled, enkezemmel kenlek a falra. Egyébként is még meg kell verekednünk. A hülye ruhád miatt.

- Fiam - mondta Emil, s megfogta Gusztáv kezét, majd utána a Professzorét is -, iszonyú jó kedvem van. A verekedésről lemondok. Úgy meg vagyok hatva, hogy képtelen volnék uraságodat a földhöz kenni.

- Mamlasz - kiáltotta Gusztáv. - Az rossz kedvedben sem sikerülne.

Ezek után mindhárman a főkapitányságra mentek, ahol rengeteg folyosón baktattak végig, rengeteg szobaajtó mellett. De végül is megtalálták Lurje őrmester urat. Épp reggelizett. Emil bemutatkozott.

- Aha - mondta Lurje úr tele szájjal. - Értem. Tischbein úr, a műkedvelő detektív. Idevonatkozó telefonjelentéseink már befutottak. A felügyelő úr máris beszélni szeretne veled. Mehetünk?

- Mehetünk - mondta Emil.

Lurje úr beleharapott a vajás kenyérébe.

- Mi majd itt megvárunk - közölte a Professzor.

- Siess, komám - tette hozzá Gusztáv. - Ha én valakit enni látok, a gyomorsavam máris működni kezd.

Lurje úr több folyosón haladt át, balra fordult, jobbra fordult, újra balra. Végül is bekopogott az egyik ajtón. -

Szabad - mondta egy hang. Lurje félig kinyitotta az ajtót.

- Itt a kis detektívünk, felügyelő úr - mondta, nyelvével félretolva egy újabb, még meg nem rágott falatot. - Tischbein nevezetű, már tetszik tudni?

- Lépjen be.

Lurje úr akkorát lökött Emilen, hogy az majd az íróasztalig szánkázott.

A felügyelő úr rokonszenves embernek látszott. Emil egy kényelmes karosszékből ülve, részletesen, mindenre kiterjedő pontossággal elmondta történetét. Mire befejezte, a felügyelő ünnepélyes arcot öltött.

- Most pedig visszakapod a pénzedet - mondta.

A gyerek szemlátomást megkönnyebbült. Átvette a pénzt, zsebre tette. - Hála a magasságosnak - mondta.

- Vigyázz, nehogy még egyszer elveszítsd - figyelmeztette a felügyelő.

- Ki van zárva - kiáltotta Emil. - Most rögtön átadom a nagymamának.

A felügyelő bólintott.

- Helyes - mondta. - De hogy el ne felejtsem: add meg a berlini címedet. Itt maradsz még egypár napig, mi?

- Hát maradnék - felelte Emil. - Schumann utca 15 alatt lakom, Heimboldéknál. Így hívják a nagybátyámat. Persze a nagynénémet is.

- Remekül dolgoztatok, fiúk - mondta a felügyelő, miközben egy vastag szivarra gyújtott.

- Az igaz, hogy a fiúk mindent beleadtak! - kiáltotta Emil lelkesen. - Apait, anyait! Gusztáv a dudájával meg a Professor meg a kis Kedd meg a Krummbiegel meg a Mittenzwey testvérek meg

a többiek is. Nagyon jól lehetett velük dolgozni. Főképp a Professor vágta ki a rezet.

- Téged se kukoricaliszból főztek - mondta a felügyelő, nagy füstfelhőket eregetve a szivarjából.

- Még azt szeretném megkérdezni, felügyelő úr - mondta Emil -, hogy mihez kezdenek most majd Grundeisszel vagy Müllerrel, vagy

minek hívják azt az alakot?

- Azt most alaposan kivizsgáljuk - mondta a felügyelő. -

Lefényképezzük, ujjlenyomatokat veszünk róla, aztán a képet s az ujjlenyomatokat felküldjük a bűnügyi irattárba.

- Az meg mi?

- Ott gyűjtjük össze a bűnözők fényképeit és ujjlenyomatait - magyarázta a felügyelő. - De ott vannak azoknak a bűnözőknek az ujjlenyomatai s lábnyomai is, akiket még csak most keresünk.

Mert hiszen elképzelhető, ugye, hogy az az ember, aki most téged meglopott, már máskor is követett el bűncselekményeket,

nem igaz?

- Persze hogy igaz - kiáltotta Emil. - Erre nem is gondoltam.

- Pillanat - mondta a kedves detektívfelügyelő. A telefon csöngetett. - Igen ... én vagyok. Igen, volna valami érdekes dolog a maga számára... Jöjjön fel a szobámba! - s azzal letette a kagylót. - Újságírók jelentkeztek - mondta Emilnek -, beszélni akarnak veled. Azazhogy interjút akarnak tőled.

- Az meg mi? - kérdezte Emil.

- Nyilatkozat - mondta a felügyelő. - Arról, ami veled történt.

- Szenzációs! - kiáltotta Emil lelkesen. - S akkor belekerülök az újságba?

- Lehet - mondta a felügyelő. - Valószínű. Mert ha egy gimnáziumi tanuló tolvajt fog, akkor híres ember lesz belőle. Kopogtak, négy úr lépett a szobába. A felügyelő kezét fogott velük, majd röviden előadta Emil történetét. A négy úr buzgón jegyzett.

- Gyönyörű - mondta végül is az egyik riporter. - Falusi gyerek mint fővárosi detektív.

- Nem szerződtenék külső munkatársnak? - kérdezte egy másik nevetve.

- Miért nem mentél egyenesen egy rendőrhöz? - kérdezte a

harmadik. - Odamész hozzá, s mindent elmondasz neki.

Emilnek egyszeriben libabőrös lett a háta. Jeschke őrmester úr jutott eszébe, s vele kapcsolatos álma a vonaton. Most aztán lőttek neki.

- No? - morogta a felügyelő. Emil vállat vont.

- Hát kérem! - mondta. - Azért nem fordultam rendőrhöz, mert odahaza Károly nagyherceg szobrának egy nagy bajuszt rajzoltam, és pirosra mázoltam az orrát. Tessék engem letartóztatni, felügyelő úr.

Az öt jelenlevő azonban hatalmas nevetésbe tört ki... és szó sem volt semmiféle letartóztatásról.

- Ugyan, Emil - kiáltotta a felügyelő -, csak nem fogjuk egyik legjobb detektívünket börtönbe dugni!

- Tényleg nem? Hát ennek örülök - mondta a gyerek megkönnyebbülve. Azzal felállt, és az egyik riporter elé

lépett.

- Nem ismer meg? - kérdezte.

- Nem - felelte az újságíró.

- Tegnap a 177-es villamoson maga váltotta meg a jegyemet, mert nem volt pénzem - emlékeztette Emil.

- Igaz - mondta az újságíró. - Már emlékszem.

Még a címemet is elkérted, hogy visszaadhasd a pénzt.

- Most visszaadhatom? - kérdezte Emil, a zsebében kotorászva.

- Ugyan! - válaszolta az újságíró. - Még be is mutatkoztál, ha jól emlékszem.

- Persze - mondta Emil. - Mindig be szoktam mutatkozni. Emil Tischbein a nevem.

- Az enyém meg K.,stner - mondta az újságíró. Kezet fogtak.

- Szóval régi ismerősök - kiáltotta a felügyelő.

- Ide figyelj, Emil - mondta K.,stner úr -, te most eljöhetnél velem a szerkesztőségbe. Előbb azonban még betérnénk egy cukrászdába egy csokoládétortára, tejszínhabbal.

- Ha én fizethetek - mondta Emil.

- De büszke! - nevettek az újságírók.

- Nem - jelentette be K.,stner úr -, fizetni én fizetek.

Emil is nevetett.

- Azt sem bánom - mondta. - De Gusztáv és a Professzor a folyosón vár rám.

- Természetesen velünk jönnek - közölte K.,stner úr.

A többi riporternek azonban még sok kérdeznivalója volt, s mindent pontosan felírtak, amit Emil elmondott nekik. - Mi a véleménye a tolvajról? - kérdezte az egyik a felügyelőtől.

- Nem hiszem, hogy műkedvelő volna - felelte ez. - Megeshetik, hogy nagy meglepetésben lesz részünk. Majd hívjanak fel egy óra múlva, uraim.

Azzal elbúcsúztak. Emil K.,stner úrral együtt rengeteg folyosón át visszagyalogolt Lurje őrmester úrhoz, aki már egy újabb vajjas kenyérral foglalkozott. - Aha - mondta, amikor megpillantotta Emilt.

- Aha - felelte a fiú.

Ezek után elbúcsúztak, s a három gyerek K.,stner úr vezetésével

taxiba ült, és egy cukrászda elé hajtattott.

A többi riporternek azonban még sok
kérdéznivalója volt

A kocsi belsejében Gusztáv egy nagyot dudált, amitől K.,stner úr kissé megijedi. A fiúk ennek örültek. A cukrászdában sem hagyott alább a jókedv. Sok csokoládétorta fogyott el tejszínhabbal, s közben a gyerekek mindent elmondtak, ami csak eszükbe jutott: A Nikolsburger téri haditanácsot, az üldözést a taxiban, a szállodában töltött éjszakát, Gusztáv zöld áruháját, és végül a nagy botrányt a bankfiókban. K.,stner úr szemlátomást meg volt elégedve.

- Kitűnő munkaerők vagytok - mondta elismerően.

A dicséret következtében egy-egy újabb adag csokoládétorta fogyott el tejszínhabbal.

Aztán Gusztáv és a Professzor autóbuszra szállt, Emil pedig megígérte, hogy délután felhívja kis Keddét, majd K.,stner úrral együtt útnak indult a szerkesztőség felé. Természetesen megint csak taxin.

Óriási szerkesztőség volt, majd akkora, mint a főkapitányság. S a folyosókon úgy futkostak az emberek, mintha egy nemzetközi akadályversenyt bonyolítának le.

Egy szobába nyitottak be, melyben egy szőke kisasszony ült.

K.,stner úr ide-oda szaladgált a szobában, és gépbe diktálta mindazt, amit Emil elmondott. Néha abbahagyta, megkérdezte a fiút, hogy így történt-e. S ha Emil bólintott, akkor tovább diktált.

Aztán felhívta a főkapitányságon a felügyelőt.

- Ne mondja! - kiáltotta meglepetten. - Szenzációs! ...Hogy még ne mondjam el neki?... Ugyan!... Még jobb!... Nagyon örülök, nagyon örülök... Hálásan köszönöm... Nagy szenzáció lesz!

K.,stner úr letette a kagylót, és olyan vizsgálódó tekintetet vetett Emilre, mintha most látná életében először.

- Gyere - mondta neki. - Le fogunk fényképezni.

- Nahát! - kiáltotta Emil meglepetten. De nem sokat ellenkezett, hanem K.,stner úrral együtt beszállt a liftbe,

felutaztak három emeletet, majd beléptek egy sokablakos világos helyiségbe, ahol Emilt egy fényképezőgép elé ültették. Előzőleg azonban még meg kellett fésülnöködnie.

Innét a nyomdába mentek le - ahol akkora zakatolás és kopogás volt, mintha ezer írógép dolgozna -, s itt K.,stner úr az egyik szedőnek átadta azokat a kéziratoldalakat, amelyeket odafenn a csinos szőke kisasszony lekopogott. Mindjárt visszajön, mondta, mert nagyon fontos dologról van szó, épp csak hazaküldi előbb a fiút a nagymamájához.

Aztán liften újra lementek a földszintre, s kimentek az utcára.

K.,stner úr taxit hívott, beültette Emilt, s pénzt adott a sofőrnek, noha a fiú kézzel-lábbal tiltakozott. - Vigye el a barátomat a Schumann utca 15. alá - mondta a sofőrnek...

S azzal elbúcsúztak. K.,stner úr hosszan szorongatta Emil kezét. - Édesanyádat is üdvözlöm - mondta. - Majd add át, ha hazaérsz. Nagyon kedves asszony lehet.

- Bizony, hogy az - mondta Emil.

- Hogy el ne felejtsem - kiáltotta K.,stner úr a már induló autó után -, olvasd el a ma délutáni lapot. Meg fogsz lepődni, fiam! Emil búcsút intett, K.,stner úr nemkülönben.

Az autó pedig befordult a következő sarkon.

XVI. FEJEZET A FELÜGYELŐ ÚJRA JELENTKEZIK

Egy idő múlva Emil kikopogott a sofőrnek. A taxi megállt. - Most már hamar hazaérünk? - kérdezte.

- Hamar - felelte a sofőr.

- Sajnálom, hogy igénybe kell vennem az idejét - mondta Emil. - De most el kell mennünk a Kaiser fasorba, a Josty-kávéház elé. Tudniillik ott van a csokor, amit a nagymamának hoztam. Meg a kofferem is. Volna oly szíves?

- Mi az, hogy szíves? - morogta a sofőr. - Az a kérdés, van-e

pénzed, hogy kipótold, ha nem lesz elég az, amit kaptam.

- Van pénzem, sofőr úr - mondta Emil. - S a csokrot okvetlen meg kell szereznem.

- Rendben van - mondta az ember, balra kanyarodott, s behajtott egy széles mellékutcába. Hamarosan elértek a Nollendorf térre. Ez most sokkal barátságosabbnak s vidámabbnak tetszett, mint két nappal ezelőtt. De azért óvatosságból Emil beletapogatott a kabátzsebébe, vajon megvan-e a pénze. Megvolt.

Aztán egy újabb utcába kanyarodtak, végigrohantak rajta, újra befordultak egy sarkon, s megállapodtak a Josty-kávéház előtt. Emil kiszállt, a kasszához ment, visszakérte az ott ülő hölgytől a koffert s a virágokat, udvariasan köszönetet mondott, visszaszállt az autóba.

- Hát most mehetünk a nagymamához, sofőr úr - mondta.

Megfordultak, visszafelé karikáztak. Egy idő múlva egy ismeretlen városrészbe kerültek, szűk utcákon, szürke házak között hajtottak el. Emil szívesen nézegette volna a tájat, de nem jutott rá ideje. Mintha megbabonázták volna: a koffer állandóan feldőlt, s amikor épp nem dőlt fel, a fehér selyempapírba burkolt virágcsokorra kellett ügyelnie, hogy a huzat ki ne tépje a kezéből.

Szerencsére a taxi végül fékezett, megállt. Megérkeztek. Emil kiszállt.

- Hát itt volnánk - mondta. - Még mennyi pénzt tetszik kapni?

- Semmit - felelte a sofőr. - Neked jár vissza harminc pfennig.

- Tartsa meg, sofőr úr - mondta a gyerek. - S vásároljon rajta néhány szivart.

- Nem dohányzom, fiam - mondta a sofőr, s azzal elindította a kocsit.

Emil felmászott a harmadik emeletre, becsöngetett az ajtón. Abban a pillanatban izgatott kiáltozás, óriási láрма támadt az ajtó mögött. A nagymama jelent meg a küszöbön. Egyik kezével megragadta Emil gallérját, a másikkal egy szelídet legyintett a gyerek bal orcájára, mialatt a jobbra egy erőteljes csókot lehelt, majd a hajánál fogva becipelte a jövevényt a lakásba. - Ó, te átkozott gézengúz, ó, te átkozott gézengúz! - kiáltotta.

- Hát téged is látni végre - mondta Márta néni barátságosan, s megszorította a fiú kezét. Kalapocska azonban csak a könyökét nyújtotta oda kézfogás helyett. - Vigyázat, nedves a kezem - kukorékolta. - Mert épp mosogatok. Ó, mi szegény nők! Aztán valamennyien bementek a szobába. Emilt a díványra ültették. A nagymama s Márta néni pedig akkora szemeket meresztett rá, mintha egy valódi Tizian-kép volna.

- Megvan a pénz? - kérdezte Kalapocska.

- Miért ne volna meg! - mondta Emil, kiszedte zsebéből a három bankjegyet, s 120 márkát átnyújtott a nagymamának.

- Tessék, nagymama! - mondta. - Mami szívélyes üdvözlét küldi. S hogy ne haragudj, hogy néhány hónapja semmit sem küldött, de az üzlet gyengén ment. Most viszont többet küldött.

- Köszönöm szépen, drága fiam - mondta az öregasszony, miközben

egy húszmárkást visszaadott Emilnek. - Ez pedig a tiéd. A jó detektívmunkáért - tette hozzá.

- Ezt nem fogadhatom el - kiáltotta Emil. - Kaptam húsz márkát mamitól.

- Emil, az ember fogadjon szót a nagymamájának - mondta az öregasszony. - Gyerünk, tedd zsebre!

- Nem, nem fogadom el.

- Ó, te szegény örült! - kiáltotta Kalapocska. - Ha például nekem akarnák adni...

- Nem, nem kérem - mondta Emil.

- Vagy elveszed ebben a minutumban, vagy azonnal megüt a guta dühömben - jelentette be a nagymama.

- Tedd már el, fiam! - mondta Márta néni is, miközben a bankjegyet a fiú zsebébe dugta.

- Hát ha másképp nem megy - jajgatott Emil -, akkor tisztelettel elfogadom. És hálás köszönet, nagymama.

- Én köszönöm, fiam, én köszönöm, fiam - felelte az öregasszony, s megsimogatta Emil fejét.

Ezek után a csokor átadása következett. Kalapocska virágvázát hozott. De amikor lecsavarták a selyempapírt a csokorról, egyszerre megdöbrent csend költözött a szobába. Sírni való,

vagy ha úgy tetszik, nevetni való látvány tárult eléjük.

- Szárított spenót - vélte Kalapocska.

- Tegnap óta nem látott vizet - mondta Emil szomorúan. - Nem is csoda, kérem. Amikor mamival együtt megvettük, még egészen friss volt.

- Elhiszem, fiam, elhiszem, fiam - mondta nagymama, s az elhervadt virágot vázába tette.

- Hátha magához tér - vigasztalta Márta néni az elszomorodott gyereket. - Most pedig gyerünk ebédelni. A bácsi csak estére jön haza. Kalapocska, teríts!

- Igenis - mondta a kislány. - Emil, mi lesz ebédre?

- Nem tudom.

- Mit szeretsz a legjobban?

- Sonkás makarónit.

- Hát akkor tudod, hogy mi lesz - mondta a kislány.

Ha jól emlékezett, előtte való nap is sonkás makarónit ebédelt.

De egyrészt az ember szívesen megeszi kétszer egymás után is a kedvenc ételét, másrészt pedig Emilnek úgy rémlett, mintha elutazása óta már legalább egy hét telt volna el. S ennek következtében olyan erélyesen látott neki a makaróninak, mintha már legalább egy hónapja nem evett volna.

Ebéd után Emil és Kalapocska lementek az utcára, mert a fiú ki szeretne volna próbálni Kalapocska szép ezüsthéjű kerékpárját.

Nagymama lefeküdt a díványra, Márta néni pedig almás rétest sütött. Messze földön híres volt a főztjéről.

Emil végigkarikázott három utcát, Kalapocska pedig vidáman szaladt mögötte, jobb kezében a nyeret fogva, mivelhogy azon a véleményen volt, hogy ha elengedné, a fiú menten orra vágódna. Aztán Emilnek le kellett szállnia, helyette Kalapocska ugrott fel a nyeregbe, és gyönyörű hármásokat s nyolcasokat, valamint tökéletes köröket írt az aszfalra.

Egy rendőr közeledett feléjük, hóna alatt aktatáskával.

- Itt laknak Heimboldék? - kérdezte.

- Igenis, ezredes úr - felelte Kalapocska. - Mink volnánk azok.

Tessék egy pillanatig várni. - Azzal lement a pincébe a kerékpárját elzárni.

- Valami baj van? - kérdezte Emil. Jeschke őrmester még mindig kísértett lelkiismeretében.

- Dehogyan van - mondta a rendőr. - Épp ellenkezőleg. Kit tisztelhetek az úrban?

- Emil Tischbein vagyok - mondta Emil.

- Gratulálok - mondta a rendőr.

- Kinek van születésnapja? - kérdezte Kalapocska, aki épp ebben a pillanatban tért vissza a pincéből.

De az őrmester semmit sem árult el titkából, némán baktatott fel a harmadik emeletre. Márta néni bevezette az ebédlőbe. A nagymama felébredt, felült a díványon, s kíváncsian hegyezte fülét. Emil és Kalapocska pedig állva maradt az asztal mellett, s nagy szemeket meresztett a rendőrré.

- Hát arról volna szó - mondta ez, miközben kinyitotta aktatáskáját -, hogy a tolvaj, akit Emil Tischbein tanuló ma reggel átadott a hatóságoknak, azonos egy hannoveri bankrablóval, akit a rendőrség négy hét óta köröz. Rengeteg pénzt lopott, s hiába tagadott, a fénykép s az ujjlenyomatok segítségével sikerült leleplezni. Most már be is vallotta a dolgot. A pénz nagy részét megtaláltuk a kabátbélésébe varrva. Csupa ezermárkást.

- Fogjanak meg, mert elájulok! - kiáltotta Kalapocska.

- A bank pedig - folytatta a rendőr - két héttel ezelőtt jutalmat tűzött ki annak számára, aki a rendőrséget a tettes nyomára vezeti. S mivelhogy nevezett Emil Tischbein tanuló találta meg a tolvajt, a jutalom őt illeti. A felügyelő úr szívélyes üdvözlését küldi, s egyben örömeinek ad kifejezést afölött, hogy a tisztas munkája így elnyeri jutalmát.

Emil udvariasan meghajolt.

A rendőr ezek után nagy köteg bankjegyet szedett ki aktatáskájából, s egyenként leszámolta az egészet az asztalra.

- Ezer márká! - súgta Márta néni, amikor az ember elkészült a számolással.

- A kiskésit! - kiáltotta Kalapocska. - Rögtön megőrülök.

A nagymama aláírta a nyugtát, a rendőr pedig eltávozott. De Márta néni előbb egy nagy pohár cseresznyepálinkával kínálta

meg a konyhaszekrényből.

Emil a nagymama mellett ült, s egy szót sem tudott kiejteni. Az öregasszony vállára tette a kezét, s fejszóválva mondta:

- Hihetetlen! Hihetetlen!

Kalapocska pedig felállt a székre, s mintha zenekart vezényelve, úgy énekelt:

- Most pedig meghívjuk, most pedig meghívjuk a fiúkat uzsonnára!

- Igen - mondta Emil. - Okvetlenül. De azért...

tulajdonképpen... Mit szólnátok hozzá... most már mami is feljöhetne Berlinbe?

XVII. FEJEZET TISCHBEINNÉ NAGYON IZGATOTT

Másnap reggel Neustadtban Wirthné, a pék felesége becsöngetett Tischbeinék lakására.

- Jó napot, Tischbeinné! - mondta. - Hogy van?

- Köszönöm, Wirthné asszony - felelte Tischbeinné. - Ideges vagyok. A fiam még egy sort sem írt. Ha megszólal a csengő, csak azt lesem, hogy nem a postás jött-e. Fésüljem meg?

- Nem, köszönöm. Csak azért ugrottam fel, hogy... hát igen... egy üzenetet hozok.

- Kérem - mondta Tischbeinné.

- Emil tudniillik szívélyes üdvözlőketek küld és...

- Atyaúristen! - kiáltotta Tischbeinné. - Mi történt vele? Hol van? Mit tud róla? - Nagyon izgatott volt, ijedtében mind a két karját ég felé emelte.

- De hiszen nagyon jól van, kedvesem - mondta a pék felesége. - Kiténően van. Képzeld csak el, Tischbeinné tolvajt fogott. A rendőrség pedig ezer márka jutalmat fizetett ki neki. Hát ehhez mit szól? S most azt üzeni, hogy a déli vonattal tessék felutazni hozzá Berlinbe.

- De hát honnét tudja mindezt?

- A nővére, Heimboldné épp most hívott fel Berlinből. Emil is ott volt a telefónnál, s üzeni, hogy okvetlenül tessék menni. Mivelhogy most elég pénzük van, tehát könnyen nyélbe lehet ütni.

- Úgy, úgy... értem - mormolta Tischbeinné izgatottan. - Ezer márka? Mert tolvajt fogott? Hogy jutott ez az eszébe? Nincs jobb dolga... Mindig számárságokon töri a fejét.

- De hiszen érdemes volt! - kiáltotta Wirthné. - Ezer márka nem megvetendő összeg.

- Ugyan hagyjon már azzal az ezer márkával!

- Nono! - mondta Wirthné. - Ezer márkát nem mindennap keres az ember. Egyszóval... felmegy Berlinbe?

- Persze hogy megyek. Addig egy perc nyugságom nem lenne, amíg viszont nem látom a gyereket.

- Hát akkor jó utazást! S kellemes szórakozást!

- Köszönöm, Wirthné asszony - mondta Tischbeinné, s gondterhelt arccal becsukta vendége mögött az ajtót.

De délután a berlini vonat egyik fülkéjében ülve, még nagyobb meglepetés érte. Vele szemben egy úr újságot olvasott.

Tischbeinné idegesen izgett-mozgott a helyén, a sürgönypóznákat számolta, amelyek elhaladtak az ablak mögött, s a legszívesebben kiszállt volna, hogy megtojja a túl lassú vonatot. S miközben így emésztette magát, s idegességében ideoda forgatta szemét és fejét, tekintete egyszerre csak megakadt a szemben ülő úr újságján.

- Atyaúristen! - kiáltotta, s kitépte az úr kezéből a lapot. Az utas ijedten nézett rá. Azt hitte, az asszony megőrült.

- Tessék... tessék! - dadogta Tischbeinné. - Ez... ez az én fiam.

S ujjával egy fényképre mutatott, melyet az újság első oldalán közölt.

- Tényleg? - kérdezte jókedvűen a szemben lévő úr. - Ön Emil Tischbein édesanyja? De hisz az egy remek fickó. Le a kalappal előtte, asszonyom, le a kalappal!

- Úgy, úgy? - mormolta Tischbeinné. - Azt mondja, le a kalappal? Hát csak tartsa nyugodtan a fején. - S azzal kiterítette maga elé az újságot, és olvasni kezdett.

A vastag betűs cím így szólt:

SZÁZ BERLINI GYEREK ELFOG EGY TOLVAJT

Ezek után részletes jelentés következett Emil útikalandjairól, kezdve a neustadti pályaudvaron s a berlini főkapitányságon végezve. Tischbeinné valósággal belesápadt. Az újság úgy zizegett a kezében, mintha a szél fújná. Holott az ablakok be voltak csukva. A szemben ülő úr alig tudta kivárni, hogy végezzen az olvasással, de a cikk nagyon hosszú volt, s csaknem az egész első oldalt betöltötte. A közepén pedig Emil arcképe díszelgett.

Végül Tischbeinné végzett a cikkel, bosszús tekintetet vetett a szemben levő utasra, s így szólt:

- Mihelyt magára marad, kérem, rögtön ilyen számárságokba keveredik. Pedig hányszor figyelmeztettem rá, hogy vigyázzon a száznegyven márkára. Hogy is tud ilyen hanyag lenni! Mintha nem tudná, hogy nincs elvesztegetni való pénzünk, egy fillér sem.

- Hát elálmosodott szegény - mondta a szemben ülő utas. - Az is meglehet, hogy a tolvaj hipnotizálta, mondják, az is előfordul. De végül mégiscsak kimászott a veremből a gyerek! S a többiek is milyen remekül dolgoztak, mondhatni, zseniálisan! Akárhogy nézzük is, nagyszerűen viselkedtek!... Nagyszerűen viselkedtek, akárhogy nézzük is!

- Hát az igaz - mondta Tischbeinné, már kissé megjuhászodva. - Okos fiú, az szent igaz. Első az osztályban. Okos is, szorgalmas is. De képzelje el, ha valami baja történt volna! Még most is égnek áll a hajam, ha erre gondolok, pedig most már rég túl van rajta. Nem, soha többé nem engedem egyedül Berlinbe. Szörnyethalnék a félelemtől.

- A fénykép jó? - kérdezte az utas.

Tischbeinné még egyszer megnézte a képet.

- Jó - mondta -, éppilyen. Tetszik önnek?

- Remek egy fickó! - kiáltotta az úr. - Ez még sokra viszi!

- De azért rendbe szedhette volna magát egy kicsit, ha már

fényképész elé került - zsémbeskedett a mama. - A kabát csupa ránc. Hányszor megmondtam neki, hogy gombolja ki, ha leül. De nem hallgat az emberre.

- Ha ez a legnagyobb hibája! - nevetett az utas.

- Hát sok hibája nincs a gyerekeknek - mondta Tischbeinné, és nagy meghatottságában kifújta az orrát.

A következő állomáson az úr kiszállt. Az újságot a fölkében hagyta, s Tischbeinné Berlinig azzal töltötte az időt, hogy újra meg újra elolvasta fia kalandos történetét. Összesen tizenegyszer olvasta el.

A Friedrichstrasse pályaudvaron Emil már a peronon állt. Anyja tiszteletére az ünnepi kék ruháját öltötte fel.

- Hát most mit szólsz? - kiáltotta, miközben anyja nyakába ugrott.

- De magasan hordod az orrod, te kölyök - mondta Tischbeinné.

- Asszonyom - mondta Emil, miközben karját anyja karjába fűzte -, mindjárt megőrülök a boldogságtól, hogy itt tetszik lenni.

- A ruhádnak nem sokat használt a dolog - vélte az anyja, de az arcán meglátszott, hogy nem haragszik.

- Ha akarod, kaphatok egy újat.

- Kitől?

- Egy nagy áruház nekem meg a Professzornak meg Gusztávnak új ruhákat akar ajándékozni, s közzétenni az újságokban, hogy mi, detektívek, csak nála vásárolunk. Ezt reklámnak hívják, tudod?

- Tudom.

- De mi nem fogadjuk el - beszélte Emil izgatottan -, pedig ruha helyett futballt is kaphatnánk. Azért nem fogadjuk el, mert nem szeretjük, ha ennyit foglalkoznak velünk. A felnőttek hagyjanak ki bennünket, gyerekeket, az ilyen dolgokból. Nem igaz?

- Helyes - mondta a mama.

- A pénz a bácsinál van, a szekrénybe zárta. Ezer márka! Hát nem csodálatos? Elsőnek egy villamos hajszárítót veszünk neked... és egy jó télikabátot, szőrmével bélelve. Nekem pedig? Azt még meggondoljuk. Lehet, hogy egy futballt... vagy egy fényképezőgépet... Majd meglátjuk.

- Azt hittem, hogy bankba tesszük a pénzt - mondta a mama. -
Egyszer még szükséged lehet rá.

- Nem, a hajszárítót azt nem engedem el, meg a télikabátot sem
- kiáltotta Emil. - Ha marad valami, azt esetleg betehetjük a
bankba, ha akarod.

- Hát majd még beszélünk róla - mondta Tischbeinné, és
megszorította a gyerek karját.

- Tudod-e, hogy minden újság fényképet közölt rólam? S hogy
hosszú cikkeket írtak?

- Egyet már a vonaton elolvastam. Nagyon nyugtalan voltam,
fiam. Nem történt semmi bajod?

- Semmi - kiáltotta Emil. - Példátlanul csodálatos volt, majd
mindent pontosan elmesélek. De előbb meg kell ismerned a
barátaimat.

- Azt hol lehet? - kérdezte Tischbeinné.

- Márta néninél - mondta Emil. - Már tegnap almás rétest sütött
nekem, és erre most meghívtuk az egész bandát. Most már ott
vannak, s üvöltenek.

Márta néniénél valóban csúcsforgalom volt. Mindenki megjelent:
Gusztáv, a Professzor, Krummbiegel, a két Mittenzwey, Gerold,
Nagy Frigyes, Traugott, kis Kedd, és a többiek is mind.
Székeket kellett kölcsönkérni a szomszédságtól.

Kalapocska mint egy csikó rohangászott az asztal körül, és
forró csokoládét öntött a csészekbe. Márta néni almás rétese
olyan volt, mint egy szép hosszú költemény. A nagymama pedig a
díványon ült, nevetett, s tíz évvel fiatalabbnak látszott.

Amikor Emil befutott, az ünnepség tetőpontjára hágott. A
gyerekek sorban bemutatkoztak Tischbeinnének, ez meg
mindegyiknek megköszönte, hogy segítségére volt fiának.

- Hát igen - mondta Emil. - A ruhákat, illetve futballokat nem
fogadjuk el. Ne csináljanak velünk reklámot, mi még gyerekek
vagyunk. Beleegyeztek?

- Mi az hogy! - kiáltotta Gusztáv, s akkorát dudált, hogy Márta
néni virágcserpei zörögni kezdtek. Aztán a nagymama kanálával
megkopogtatta csészejét, felállt, s a következő beszédet
mondta:

- Ifjúság, figyelem! Én most egy beszédet tartok. Egy szó, mint száz, ne tessék beképzeltnek lenni. Dicséretet nem kaptok tőlem, mivelhogy a népek már amúgy is megőrjítettek benneteket. Én ezt helytelenítem. Igenis, én ezt helytelenítem. A gyerekek elhallgattak. Olyan csend lett, hogy még a rétes sem zizegett.

Kalapocska mint egy csikó rohangászott az asztal körül, és forró csokoládét öntött a csészékbe

- Mert kérdem - folytatta a nagymama -, olyan nagy dolog az, ha száz gyerek elfog egy tolvajt? Nem nagy dolog, én mondom nektek. Meg vagytok sértve, uraim? Nem tehetek róla. De van köztetek valaki, aki ugyancsak szívesen mászott volna lábujjhegyen a tolvaj háta mögött, aki szívesen öltözött volna át liftesgyereknek, de odahaza maradt önszántából, mert az volt a kötelessége, igenis az volt a kötelessége.

Mindenki kis Keddre nézett. A gyerekek málnapiros lett az arca, s rettenetesen szégyellte magát.

- Úgy van - kiáltotta a nagymama. - Kis Keddről beszélek, úgy van. Két napig ült a telefon mellett. Tudta a kötelességét.

Elvégezte a feladatát, pedig szívesebben lett volna köztetek. Ez volt az igazi férfimunka, tudjátok? Mindenki példát vehet róla. Most tehát valamennyien álljunk fel s kiáltasuk: éljen kis Kedd!

A fiúk felugráltak. Kalapocska tenyeréből tölcserít formált a szája elé, Márta néni és Tischbeinné pedig beszaladt a konyhából. S mindannyian azt kiáltották:

- Éljen kis Kedd!

Aztán mindenki újra helyet foglalt. Kis Kedd pedig egyet szívott az orrán, s azt mondta:

- Köszönöm szépen. De azért nem kell túlzásba esni. Mert ezt mindegyiktek megtette volna. Akinek helyén van a szíve, az elvégzi a dolgát. Ennyit erről!

Kalapocska felemelte a nagy csokoládés kannát.

- Ki akar még csokoládét, emberek? Mert most Emil egészségére kell, innunk.

XVIII. FEJEZET VAN-E A TÖRTÉNETNEK TANULSÁGA?

Estefelé a társaság elbúcsúzott. Előzőleg azonban Emil nagy becsületszavára megígérte, hogy másnap délután Kalapocskával együtt meglátogatja a Professzort. Aztán hazajött a bácsi, s a család megvacsorázott. Vacsora után pedig Tischbeinné átvette az ezer márkát.

- Tedd a bankba! - ajánlotta neki a bácsi.

- Az a szándékom - mondta Tischbeinné.

- Szó sem lehet róla - kiáltotta Emil. - Akkor semmi örömöm sincs a dologból. Mami vegyen magának egy villamos hajszárítót s egy télikabátot, szőrmével bélelve. Nem értelek benneteket. A pénz elvégre az enyém, azt tehetek vele, amit akarok.

- Tévedés - igazította helyre a bácsi. - Te még gyerek vagy, és hogy mi történjék a pénzzel, azt az édesanyád határozza el. Emil felállt az asztal mellől, s a társaságnak hátat fordítva, az ablakhoz lépett.

- De kemény koponyája van, tisztelt uram - mondta Kalapocska az apjának. - Hát nem látod, hogy Emilnek elsősorban az okoz örömet, hogy ajándékot adhat az anyjának? Hogy ti felnőttek néha milyen átkozottul rövidlátók vagytok!

- A villamos hajszárítót s a kabátot persze megvesszük - határozta el a nagymama. - A többit pedig a bankba tesszük... Jó lesz, Emil?

- Igenis - mondta a fiú. - Beleegyezel, mami?

- Hát ha mindenáron akarod.

- Holnap korán reggel megyünk bevásárolni - kiáltotta Emil elégedetten. - Velünk jössz, Kalapocska?

- Hát mit képzeltél? - mondta a kislány. - Hogy közben legyeket fogdosok? Persze az helyes, hogy anyukád megkapja a villamos hajszárítóját, de annyiban nem hagyjuk a dolgot. Te meg egy

kerékpárt veszel magadnak, hogy a jövőben a magadét tehesd tönkre, s ne a szegény unokahúgodét.

- Emil - kérdezte Tischbeinné gondterhelten -, tönkretetted Kalapocska kerékpárját?

- Dehogyan tettem tönkre - kiáltotta Emil felháborodottan. - Épp csak hogy egy kissé magasabbra csavartam a nyergét. Tetszik tudni, azért állította be egészen alacsonyra, hogy az emberek azt higgyék róla, hogy hivatásos versenyző.

- Majom - mondta Kalapocska megvetően. - Ha még egyszer elcsavarod a nyergemet, mindennek vége közöttünk.

- Ha nem volnál lány - mondta Emil -, s ha nem volnál olyan sovány, mint egy szúnyog, akkor megtanítanálak tisztességes viselkedésre. De ma nem akarom magam felizgatni, tehát az ülést bezárom. Hogy mit veszek magamnak a pénzemen s mit nem, az egyébként az én dolgom.

S azzal mindkét öklét dühösen nadrágzsebébe dugta.

- Ne veszekedjete, ne verekedjete, inkább kaparjátok ki egymás szemét - ajánlotta a nagymama jókedvűen. S ezek után másról kezdtek beszélni.

Vacsora után a bácsi sétálni vitte a kutyát, azazhogy Heimböldéknak nem is volt kutyájuk, de ha a bácsi esténként vacsora után lement a kocsmába, annak a családban az volt a neve, hogy: sétálni viszi a kutyát.

A két nővér, nagymama s Kalapocska tehát magára maradt Emillel,

s újra meghányták-vetették az elmúlt izgalmas napok történetét.

- Valami haszna talán mégiscsak volt a dolognak - vélte Márta néni.

- Persze hogy volt - kiáltotta Emil. - Mert azt megtanultam, hogy senkiben sem szabad vakon megbízni.

- Én meg azt tanultam meg - mondta Tischbeinné -, hogy gyereket nem szabad egyedül útnak engedni.

- Szamárság habbal - dörmögte a nagymama. Nem az a tanulság. Nem az a tanulság.

- Szamárság habbal, habbal, habbal - énekelte Kalapocska, mialatt székén körüllovagolta a szobát.

- Azt hiszed tehát - kérdezte Márta néni -, hogy semmi hasznos tanulságot nem lehet levonni a dologból?

- Dehogynem lehet - mondta a nagymama.

- Éspedig? - kérdezték a többiek. - Mi volna az a tanulság?

- Az - dörmögte a nagymama -, hogy az ember pénzt postautalványon küldjön.

S az öregasszony vékony hangon hosszan kacagott.

- Éljen, éljen, éljen! - kiáltotta Kalapocska, miközben székével átlovagolt a hálószobába.